

3199/907
642

საბჭოთავ ბერლინის 1976

1976 10

ლი ადამიანი და მისი არღანახვა ხელოვნების მიუტყვებელი შეცდომაა.

მეცნიერების გავლენა ჩვენს ყოველდღიურ ცხოვრებაშიც შეინიშნება. ამ გავლენის დადებითი მხარეა რაციონალიზმი ყოველგვარი გადაწყვეტილებების მიღების დროს, ხოლო უარყოფითი მხარეა პრაგმატიკული ტენდენციების გამოვლენა. ეს უკანასკნელი ადამიანის მიერ სამყაროს აღქმას ემუქრება წაართვას უშუალობა, უღიმღამო, ერთფეროვანი გახადოს ცოცხალი განცდების მოზაიკა, ლოგიკურ კატეგორიებში ჩასტიოს ემოციები, ადამიანის არსებობას წარსტაცოს სიცოცხლის სიხარულის შეგრძნება და დაიყვანოს იგი დაპროგრამებული აზროვნების შესრულებამდე, აქ ჩვენ მხსნელად ისევ ხელოვნება გვევლინება, რომელმაც რთული და ზოგადი ცხოვრებისეული მოვლენები და ფაქტები, სახიერ, მხატვრულად გააზრებულ ცოცხალ განცდებად უნდა გადაქციოს, რათა ადამიანი არ აღმორჩნდეს იმ ფაქტების, მოვლენების, აღმოჩენების, ტექნიკური მოდერნიზაციის ტყვეობაში და შეინარჩუნოს პირველსაწყისის ყველა პრივილეგია.

ყოველივე ამის გასარკვევად ხელოვნებას ახალი კრიტერიუმები სჭირდება, რომელთა შემუშავება მეცნიერული მიღწევების გათვალისწინების გარეშე შეუძლებელია. რა თქმა უნდა, გულუბრყვილობა იქნებოდა ხელოვნებას ფიზიკის, მათემატიკის, ქიმიის, ბიოლოგიის და ა. შ. მხოლოდ ტერმინები ესესია მხატვრული ნაწარმოების ანალიზის დროს. მაგრამ უფრო მეტი გულუბრყვილობა და საზიანო იქნებოდა, ხელოვნების ნაწარმოების შეფასება დარჩენილიყო ძველი წარმოდგენების და ძველი მასშტაბების ტყვეობაში. ცალკეული პიროვნული სიმბოლოები არ ამაღლებენ ხელოვნების ნაწარმოების მხატვრულობას. იგნორირების და მიჩქმალვის გზაც არავითარ სიკეთეს არ მოუტანს ხელოვნებას. საჭიროა შედარებით ობიექტური კრიტერიუმების გამოძენა, ერთი შეხედვით, ტრადიციული და განმარტებული საკითხების ტემშარიტი რაობის დასადგენად. მაგალითად, რა არის ნამდვილი ხელოვნება და რითი გავსოთ მისი მხატვრულობის ხარისხი? აქ ყველა ზერულე პასხი დამუშაველია, რადგან არსებობს ამ საკითხის ობიექტური არბიტრაჟი—დრო. დრო ყველაფერს თავის ადგილს ბიუჩენსო, ამბობენ ხშირად და პასიური მჭკრეტელის პოხას ეფარებთან. მაგრამ დრო არ არის აბსტრაქტულად არსებული ფენომენი. დრო იქნება ჩვენი აქტიური ჩარევით, ჩვენი მიზანსწრაფვით, როცა პროგრესული და ობიექტური თანაბარი მნიშვნელობის ცნებებია.

აკვუჩ მიღეჩი

პირმმალდ რომ დიადგა ეს პიესა ამერიკოს მერტებელი შტატების ერთ-ერთი თეატრის სცენაზე, მეორე მსოფლიო ომის საშინელებანი ჯერ ისევ ცოცხალი მოგონება იყო თვით ამერიკელი ხალხისათვისაც კი, რომელსაც ომის მიუეპითი სიმძიმე და სისასტიკე უშუალოდ არ განეცადა და არ გადაეგანა. მაყურებელს ჯერ ისევ ყურში ედგა საფრნოტო თვითმფრინავების სულისშემძვრელი გუგუნი. მოქმედი ფრნტებიდან დაბრუნებული, აწ უკვე დემობილიზებული ამერიკელი ჯარისკაცები მაყურებელთა დარბაზში ისხდნენ და მათი იქ ყოფნა სიმწვავეს მატებდა სცენაზე მომხდარ მღელვარე ამბებს — ისინი თითქოს მოწმებდა მთიწვიეს იმ მკაცრ სამსჯავროზე, რომელიც კი არ გაუთამაშნიათ სცენაზე, ადამიანთა სულში ხდება... თითქოს მოწმებდა მთიწვიეს, მაგრამ სინამდვილეში მრისხანე ბრალმდებლები გამოვიდნენ — უპატისონობისა, ცინიზმისა, გულგრილობისა, მომხვეჭელობისა, ყოველგვარი ანტისაზოგადოებრივი და ანტიპატრიოტული მოქმედებისა... სწორედ სოციალური და საზოგადოებრივი ჟღერადობის წყალობით სექტაკალს დიდი წარმატება ხვდა, ხოლო პიესის უცნობმა ავტორმა — მანამდე უფერულმა და უმნიშვნელო ჟურნალისტმა და მწერალმა — ერთბაშად დიდი პოპულარობა მოიპოვა და პირველხარისხოვან ამერიკულ დრამატურგად იქცა. ამ პიესამ მოუტანა არტურ მილერს თანამედროვე ამერიკის ერთ-ერთი ყველაზე ნიჭიერი დრამატურგის სახელი.

ყველა ჩემი შვილია

ინგლისურიდან თარგმნა ჰასბანაჰ ჰალიძემ.

დრამატურგი მუდამ იმას უნდა ცდილობდეს, რომ მისი პიესა მხოლოდ ხელოვნების ნაწარმოებად კი არ აღიქვას მაყურებელმა, არამედ ნამდვილ ცხოვრებად მიიღოს. ყოველი თეატრალური წარმოდგენა თავისებურად გადაგვიშლის და გვაჩვენებს ადამიანის ურთიერთობას საზოგადოების მიმართ და საზოგადოებისას — ისტორიის მიმართ, — წერს თვით არტურ მილერი. და იქვე: თეატრი მუდამ იმ იდეების გამომხატველია, რითაც თანამედროვე საზოგადოება ცხოვრობს და სულდგმულობს... ჩემი პიესები იმ იდეებს ეხმარებიან, რითაც პაერია გაქვდითილი, და ვცდილობ, მკითხველი ვაიძულო იმას მიხედეს, რისი გარეგანაც ან ვერ მოუხერხებია ან არ მოუსურვებია.

არტურ მილერი მართლაც არ ერიდება მწვავედ, სოციალური სიმახვილით წამოჭრას თავის პიესებში სადღესო მტკივნეული პრობლემები და მისი დიდი პოპულარობაც ამით აიხსნება. მილერის პიესები იდგმება თითქმის მთელ მსოფლიოში. ქართული მაყურებელი იცნობს მის საინტერესო პიესას „სელიემის პროცესს“, რომელიც წარმატებით გადაიღა რუსთაველის სახელობის თეატრის სცენაზე და რომელიც აგრეთვე ცხოვრებისეული სიღრმით, პრობლემების აქტუალობით, სოციალური სიმახვილით გამოირჩეოდა. მილერის სხვა პიესებიც დადგმულა საბჭოთა თეატრების სცენაზე.

ახლა კი ისევ იმ პიესას დავუბრუნდეთ, რომელიც ჩვენს ჟურნალში იბეჭდება.

როგორც ითქვა, ეს პიესა მეორე მსოფლიო ომის დამთავრებისთანავე დაიწერა. ამერიკაში იგი პირველად 1947 წელს დადგეს... 1948 წელს უკვე საბჭოთა სცენაზეც დაიდგა, გორკის სახელობის ლენინგრადის დრამატულ თეატრში. თითქმის იმავე ხანებში ვითარდნენ პიესა ქართული სცენისათვის, მაგრამ დადგმა მაშინ ვერ მოხერხდა. და ახლა, ამდენი ხნის შემდეგ, პიესის წაკითხვა რომ მოვინდომე და წლებისაგან გამოხუნებული ქალაქის ფურცლები ხელში ავიღე, ერთგვარი შიში თუ დაეჭვება მიპყრობდა — დროთა განმავლობაში პიესაც ხომ არ დაკარგავდა იმ პირველ ფერსა და მღელვარებას, რასაც მაშინ, ბუნებრივია, ახალგადასდელი დიდი ომის ჯერ ისევ დაუმცხრალი მცხუნარე სუნთქვა და მოუშუმებელი ჭრილობების ტკივილები მატებდა.

მკითხველი ალბათ დამეთანხმება, რომ დაეჭვება უსაფუძვლო იყო. ამ პიესაში ადამიანის ზნეობის, მორალის, პატიოსნების, სამშობლოსადმი ერთგულების და მოქალაქეობრივი ვალის მაღალი და მარად უკვდავი პრობლემები დგას. და თვით ფონიც, რაზეც პიესის მოქმედება იშლება, სულაც არ გახუნებულია. იმ თვითმფრინავების გუჯუნი ახლა თითქმის უფრო შორიდან მოგვესმის, მაგრამ სულის შეძერის ძალა ოდნავადაც არ დაუკარგავს.

არტურ მიღერი

ყველა ჩემი შვილია

მოკლემი პირენი

ქო კელერი	ექიმი ჭრწ ბეილისი
ქეტ კელერი (დედა)	სიუ ბეილისი
ქრის კელერი	ფრენკ ლიუბი
ქნ დივიერი	ლიი დიუბი
ქორჯ დივიერი	ბერტი

პირველი მოკლემება

ერთ-ერთი ამერიკელი ქალაქის გარეუბანი. კელერების სახლი და ეზო. აგვისტო.

სიენა მარჯვნივ და მარცხნივ შემოფარგლული მაღალი, სწორი ალვის ხეებით, რომლებიც მუდროების განწყობილებას მწინადადებდა. უკანა პლანზე — სახლის კედელი და აივანი, რომელიც დაახლოებით ორი მეტრით არის შემოჭრილი ეზოში. ორპართულიანი სახლი, შვიდოთხიანი. ოციან წლებში აუშენებიათ და მასწინ, ალბათ, 15 ათასი დოლარი დაქვრივდა. შეღებილია ლამაზად, პატარა, მაგრამ კომფორტაბელიური.

მწვანით მოფენილი ეზოში მცენარეები მისიანს, მაგრამ ყველაობის დრო უკვე გასულა.

მარჯვნივ, სახლის ახლოს აშუალებით ნაფენი საეკოპოზილო გზაა. გზის გაგვირგნინებას ვერა ვხედავთ, ალვის ხეები ვიწროების ხელს. პირველ პლანზე, მარჯვნივ კუთხეში — გადატეხილი, სწორი ვაშლის ხეა, დაახლოებით ერთი მეტრის სიმაღლისა. მოტეხილი კენჭური იქვე გვითხრობს. ტოტებს ისევ შერჩენია ვაშლი.

წინა პლანზე, მარჯვნივ პატარა ნივარისებური ფანატურია, რომლის წინაშეაშენებული სახურავიდან გადმოშვებულია დეკორატიული ლამაზი, ბალი სავარძლები და მაგიდა უწყისივითაა მიერთებული. პარკავთან ახლოს, მიწზე სანაგვე ვედრო დგას, იქვე ახლოს — მათულის ღუმელი, ფოთლების დასაწვავად.

კერა დღეა. ქო კელერი მზეზე ზის და საყვირაო ვახუთში განცხადებების განყოფილებას ეთხოვლობს. ვახუთის ანარჩენა გვერდები, კოტაბდ დუწყვია იქვე მიწაზე.

60 წლის კაცია კელერი, მძიმე, მოკუნელი, ცოტათი ჩლუნვიც. დიდი ხანია ბიზნესმენია, მაგრამ ხელსისნი ზოგიერთი თვისება კვლავ შერჩენია. კითხვობს, ლაპარაკობს და ისმენს ისეთი გავნალობული ადამიანის სწამიელი დაბაძლებლობითა და გულმოდგინებით, კისთვისაა ბევრი საყოველთაოდ ცნობილი მოვლენა ახალია და აკისრებს, მისი მსჭვლობა ნელ-ნელა იხვეწება გამოცდილებისა და გულუბრი გამოკრახობისაგან. მამაკაცებთან უფრო კარგად გრძნობს თავს.

ექიმი ბეილისის დაახლოებით 40 წლისაა. თავი ღირსეულად ექორჩის. მის მსუბუქ თმის ნაწველის ჩრდილი დაქრავს.

ფრანკის ახლანდელი ომის ხელშარტებით დგას, გადატეხილი ვაშლის ხეს ათავალებებს. მიზნებს ხეზე დაბერტყავს, ღიბში რალაკაა ეტებს.

ქიმი. თუთუნო სადა გაკეთ?

ქელერი. მზონი მაგიდაზე უნდა იყოს.

ქიმი ნელა ნაბიჯით მიემართება ფანატურისკენ, მაგიდაზე სათუთუნე ქისას იპოვებს და ჩიბუხის ვაჭუბას შეუღვება).

საღამოე იწვიმებს.

(ხელმარჯვნივ, ალვის ხეებს შორის გამოჩნდება ფრენკ ლიუბი. 32 წლისაა, მაგრამ უკვე მელოტდება. სასიამოვნო კაცია, მაგრამ მერყევი ბუნებისა; საკუთარი თავის რწმუნა მაინცდამაინც არა აქვს. მალე ღიზიანდება, თუ რამეზე შეედავან, თუმცა, მუდამ იმას ცდილობს, ყველაფერი მშვილობიანად და კეთილგზობლურად დაბოლოვდეს. ნელა ნაბიჯით შემოდის, უსამურო კაცყოფი მოყოლებს. ღიბს ვერ შენიშნავს, კელერს მიმართავს).

ფრენკი. გამარჯობა.

ქელერი. საღამო ფრენკ, ახალი რა ისინი?

ფრენკი. არაფერი. გამოვისიერენ... ნასაუშვებს (ესა შეხედავს).

რა დარია დრუბლის ნაუღეთიც ყი არა სანს.

ქელერი. (თავს აწწებს) ჰო, დარს არა უშავს.

ფრენკი. უკვლავ კვირადღე რომ ასეთი იყოს!

ქელერი. (გახეიბებზე მიუთითებს) გავტოს არ წაიკითხავ?

ფრენკი. რა ჩანდაბდ მიწადა კარგს მაინც ვერაფერს ნახავ შიგ. დღებს რა ახალი უბედურებაა?

ქელერი. არ ვიცი, უჩანსკნელ ცნობებს აღარ ვითხოვლობ განცხადებების განყოფილება გაკიდებთი უფრო საინტერესოა და...

ფრენკი. უნდა იყიდოთ რამე?

ქელერი. არა, იხე ვერთობი. გაგივდები, რას არ დაექებს ხალხი! ვიდეც უმარწვლო, მაგალითად, ირწი უფუფუნდენდეს ეტებს. რაში სჭირდება ორწი ძალი?

ფრენკი. სასაცილოა.

ქელერი. მეორე ძველი ლიტსიკონებით ყოფილია დაინტერესებულ... დიდი თანსასაც თავსაზობს. რა ჩანდაბდ უნდა ძველი ლიტსიკონი!

ფრენკი. რატომ, ალბათ ძველი წიგნების კოლექციას აგროვებს.

ქელერი. მაგითი ფიქრობს გამდიდრებას?

ფრენკი. მაგისთანა ხალხს რა გამოუღვებს!

ქელერი. (თავს გააწწებს) რა დრო დადგა, რას არ აკეთებთ ხალხი ფულის ვალსისთვის! ძველად ან ვეილო იქნებოდა, ან ექიმი, ან უბრალო ხელოსანი. ახლა...

ფრენკი. მეც, მაგალითად, ტუის მყველობა მიწოდდა.

ფრენკი. აკი გეუბნებით! ჩვენს დროში ამისთანა რამეს, ვინ იყარტება. (გახეიბში იუბრება. მერე გვერდზე გადასდებს) აიღებს ვაჭოს, ათვლიერებს და რწმუნდება, რომ არაფერი გცოდნია (ჩუმად, თითქმის გაკვირვებით) წარმოგიდგენია!

ფრენკი. ეს რა მოსვლია თქვენს ხეს?

ქელერი. საშირეუბებაა! ქარს გადავტეხია წუხელ. გესმოდით, რა ქარი იყო?

ფრენკი. ჩემი ბაღი სულ ააბზა. (ხეს მიუხალსოვდება)
ძალანა ნაწუხარია კიტი რა იტყვის?
კელერი. ჭერ სძინავთ. გაფრებდაც კი შეშინია
ფრენკი. საოცარია!
კელერი. რა არის საოცარი?
ფრენკი. ლარი ხომ ავივსტომი დაინახა. ამ შემოდგომზე
27 კლინა გადებოდა... და სწორად მისი ხე გადებდა კარმა!
კელერი. (აღლევებულა). როგორ დაგახსოვდა, ფრენკ,
მისი დაზღვბის დღე?
ფრენკი. მე ხომ მის მორსოსს ვადენ.
კელერი. როგორ უნდა შეადგინო მისი მორსოსი? ეს
ხომ იმას ნიშნავს, გავა რა მოვიწი? მამ?
ფრენკი. იცით, რა... თქვენ ავი მიიღეთ ცნობა, ოცდასუ
ნოებზე უფრო უფრო დიდი დაიკარგა? ხომ ასეა?
კელერი. მერე?
ფრენკი. თუ მართლა 25 ნოებზე მოკლებს, მაშინ... კეტს
სურს გაიგოს...
კელერი. კიტიმ დაგავალით მორსოსის შედგენა?
ფრენკი. დიხ. კეტს სურს გაიგოს, 25 ნოებზე ბედნიერი
დღე თუ იყო ლარისათვის.
კელერი. „ბედნიერი“ დღე რაღაა?
ფრენკი. უკველ აღაშინოს თავისი ბედნიერი დღე აქვს.
ამ დღეს კაცი არ მოკვდება. ვარსკვლავებით ვგებულხომ ამას.
კელერი. მერე რა გაიგეთ? ბედნიერი დღე იყო 25 ნოებზე
ლარისათვის?
ფრენკი. სწორედ ეს მინდა გავიგო. ამას ღრე სჭირდება.
თუკი 25 ნოებზე მართლაც ბედნიერი დღეა მისთვის, მაშინ
ადვილ შენახდებოდა ღარი ახლაც ცოცხალი იყოს, რადგან...
(ჯიშს შეინიშნავს. ჯიშს მას შეუკურბებს, როგორც ნახევრად შეშ-
ლას. ფრენკი უხერხული სიტყვით მიმართავს ჯიშს). მეგრა, რომ
ეს მართლაც ასე იქნება ბოლოში, ვერ დაგინახეთ!
კელერი. (ჯიშს მიმართავს) არის ამაში რაიმე აზრი?
ჯიშ. აზრი? რანაირად? გაიგეთ, რომ ამ კაცს აზრი და ქვეა
არა აქვს.
ფრენკი. სწორედ ეგაა თქვენი უბედურება— არაფერი არა
გაქრათ.
ჯიშ. თქვენი უბედურება კი ისაა, ყველაფერი გინდათ დიო-
ჭერი. ჩემი ხომ არ დაგინახათ ამ დღესაც?
ფრენკი. არა.
კელერი. ალბათ, თავისი თერმომეტრი გაქრებოდა სადმე.
ჯიშ. (წმინდადება). ვერაფერი გამოვა! დინახავს თუ არა
ჩემი ბიჭი გოგონას, მაშინვე სიტყვის ზაგომვან მოუნდომებ.
(გზაზე გაედა და ქუჩას გაყურებს).
ფრენკი. ექიმი გამოვა!
ჯიშ. ჭერ ყელი გამოშპას და მერე გახდეს ექიმი! კარგა
პრაქტიკაც იქნება ყელ-ყურის ექიმისათვის!
ფრენკი. რას ირჩი, მშვენიერი ხელმძღვანე, სასატიო!
ჯიშ. (ცხალად შეხედს). ნეტა როდის მივშვებოდა მომ-
ველებული სიბრძნის ფრქვევას?
(კელერი იღინის)
ფრენკი. მართლმ არ ვამბობ? ერთი ფილიმი ვნახე ამ ორი
ციურის წინ... თქვენ მომგონდით. იქ ერთი ექიმი...
კელერი. დონ ამიჩ?
ფრენკი. ჰო, მგონი.
კელერი. სარდაფში ცოდვილობა რადაცაა, გამოგონება
ქონდა. არა ჭიბია, თქვენც ისე იმუშაოთ... კაცობრიობას დაეხა-
როთ?! მომდგარხართ და...
ჯიშ. სიამოვნებით დავემზარებოდი კაცობრიობას, მეც რომ
ისეთ ხელფასს ვიღებდი, რასაც კინოსახიობის აქტივერ მძებნი
უორენების სტუდიამი.
კელერი. (იღინის, თითის ულტინებს) უოჩაღ, ჭიშ, მართალი
ხარ!
ჯიშ. (სახლისკენ მიიხედვს) — ამბობენ, ლამაზი ქალიშვილი
ესტუმრათ, სად არის?
ფრენკი. (აღლევებით) მა, ენი ჩამოვიდა?
კელერი. ჰო, ზემოთ ხმისა... დამის 1 საათზე შეხვდით.
(ჯიშს მიმართავს) საოცარია, ვარსკვლავი გოგო იყო, აქედან რომ
წავიდა, ორი-სამი წელი გავიდა და უკვე დაქვლებულა. ძლივს

დამაჯავებდა ეწოში, ახლა — ვეღარ იცნობ. ემ, ბედნიერი იყო
ცხოვრობდა თქვენს სახლში, ჭმ.
ჯიშ. სიამოვნებით გავიცნობდი. ერთი ლამაზი კალის შემა.
ტება ურგო არ იქნება, თვალს წყალს დააღვივებს კაცი, მოედს
უბანში ხეირანს ვერავის ნახე...
(მარტენა შიშინად შემოდის სიუ, ჯიშს ცოლი. 40 წლის
ქალი, მშენი. და მტკივნეულადაც განიცდის თავის სიმტკ-
ნეს).
ჯიშ. (დაინახავს ცოლს და ირონულად განავრობს) — ჩემს
ცოლს გარდა, რაღა თქმა უნდა.
სიუ. (იმავე ტონით) მისის ადამის გირცაგვს. გესმის, ძაღლი!
ჯიშ. (ცდილობს ცოლს ატყოს, მიმართავს კელერს) — აი,
ასეთი ცხოველს გავქვს.
სიუ. (საკონტულად არ მუშუვებს, სიტყვით, მტკიცედ) — რასა
მსუვებს?
ჯიშ. ჩემო ტრფიალო, ჩემო ნათლისმომფენო...
სიუ. ვანახავს წიღ და ეშმას ეტრფიალ (თავის სახლისკენ
მიუთითებს მარტენი) — ერთი გაბეღ მტებლად ლამაზარე! მისა
ნელსაკებლის სურნელმა ტელეფონშიც კი ატანს.
ჯიშ. რა მინდა?
სიუ. არ ვიცი, ჩემო კარგო. გეგონება ტყვილებით იტანე-
ბათ, ისე ლოდულდება... თუმცა, იქნება კამფეტებით აქვს გამო-
ტენილი ღარი.
ჯიშ. რატომ არ ურჩივ, ლიციში ჩაწოლდული.
სიუ. შენგან უფრო ესიამოვნება ასეთი ჩრევა. მისტერ მახარდს
როდისნა ნახავ?
ჯიშ. მისტერ მახარდი უკვე მშვენივად გრძობს თავს, ჩემო
კარგო. ვერაფერი შევიტყობოდა, მტებლად და მოელი დღე მისი
მაკა გეკურს ხელში.
სიუ. მეც გეგონა, ათი დღეობი კი ღირს მისი მაკის დეკურა.
ჯიშ. (კელერს მიმართავს) — გოლფის თამაში თუ სურს
სურს ვაუშვილს, გადვიტო, რომ მშადა ვარ ეშმასობი. (მარტ-
ენი შედის) ამ არადა, ქვეყნის გარს შემოსაღვლდა თუ გასწევს
სამოგზაბროდ ოცდაათი წლით, მაშინაც არ გავუტებს ხათის და
გავუვებე.
(გაღის)
კელერი. რას ჩასკვნიხართ ამ კაცს? ექიმა, რა მოხდა,
ქალბილი დაუტყავს, აბა რა!
სიუ. არაფერიც არ მოხდა. მე რა ვუთხარი — მისის ადამსა
დაგროვა-მეტი შეიღებდა. ცოცხა ძირითერა დავკრფეთ?
კელერი. კი, ბატონო (სიუ ყუთს მიუხალსოვდება და მწე-
ნისს კრეფს). თქვენ დიდხანს მუშაობდით, სიუნი, მოწულებობის
დად. ცინიციხი გადიოთ...
სიუ. (იღინის) დემტო დიდებულყო, ჩემი შენ გიბხაროი...
(მარტენა შემოდის ლიდი ლიბი, 27 წლის ჭინიანი, კისკისა
ქალი).
ლიდი. ფრენკ, პურის სახმობი მანჯანა ისე... (შენიშნავს
დაინარჩუნებს) გამაჩრბათი! (ფრენკი) — ისე გაღაწვა მანჯანა.
ფრენკი. ახლახან არ გავიკეთე?
ლიდი. (რბილად, მაგრამ დავინებთ) ჩემო კარგო, ისეც გა-
კეთე, როგორც იყო.
ფრენკი. (უქვაყოლილად გაღის მარტენი) — რა გახდა
ეს უბრალოდ მანჯანა, არ იქნა, ვერ შეჩვიე?
(გაღის)
სიუ. (სიტყვით) ახალი დედისინი!
ლიდი. მართლაც, ყველაფერი ემარტება. (ზეზე უჩვენებს)
ქარბა გადატება?
კელერი. ჰო, წუხელ.
ლიდი. უო, როგორ მენუნა!... ენი ჩამოვიდა?
კელერი. საცა ეწოში გამოვა. დაუცადეთ, სიუ. რომ იცო-
დეთ, რა მშვენიერია!
სიუ. ნეტა მამაყავად გავჩენილიყავი, სულ ლამაზ ქალბნ-
მაცნობებს ხლმედი. უთხარით, ჩვენთან შემოიაროს. ალბათ მოედნ-
ებოდა თავისი ძველი სახლი, მადლობელი ვარ.
(გაღის)
ლიდი. ისეც ისე უბედურია, ჭმ?
კელერი. ენზე შეითხებოთ? ვერ ვიტყვით, სიბარულთ
ტბის-მეთი, მაგრამ უფრო დამწუხებულნი ჩანს.
ლიდი. ნეტა გათხოვებას არ აპირებს? ჰუკვს ვინმე?...

კედერი. ალბათ ეყოლება... ორი წელი გავიდა... თან ხომ არ გადავიდა საქმისა...

ლიდი. უცნაურია... ენი ჩერაც არ გათხოვილა, მე კი უკვე სამი ბავშვი შევახ. ამას ვიფიქრებდი? შეგონა, პირქით მოხდებოდა.

კედერი. ომის ბრალთა ყველაფერი, ორი ბიჭი შეყვდა. — ერთილა შეწრა. ყველაფერი უყვლა დაატრილა ომმა. ძველად ვაის განენა გვეპაუებოდა, ახლა — მილონერი განხდება ბებია-ბაბო. თუ კი მოახერხებს და ბავშვს უთითოე მიიღებს, რომ ჩართო არ გაწვიონ.

ლიდი. მო, ამას წინათ გავფიქრე წაიკითხე...
(სახლდან კის კელური გამოვლი)
ფარჯობა, კრის...
კედერი. (მარტვილი მხრიდან მოჰაპის მისი ხმა) — აქ მოდა, ლიდი. პურის განხობა როცა გინდოდეს, სახმობი მანქანის ნაცყვად უთის ნელარ ჩართავ.
ლიდი. (ღიანს) ნუთუ...
ფრენკი. სხვა დროს, როცა რამეს გავაკეთებ, რამ გავაკეთა — ნელარ შეტყუე, თუ შეიძლება მოდი, ჩქარა!
ლიდი. (მარტვით გაღის) — გათავდა ჩემი საქმე, აღარ დაევიწყებდა.

კედერი. (ფრენკს გასაძახებს) — სულერთი არ არის? ორკ-ხოხისას ნაცვლად გათხოვებოდი პერანგი გეჩვენა.
(ლიდი სიცილით გაღის. კრისა კიბეზე ჩამოიღის, იღივება: 32 წელია. მამასავით ჩასყვნილია. სიტყვაფართი, ერთხელე საკვებობო კაცია. ცალ ხელში ფაისი ფინკანი უტირავს, მეორეში — ფუნთუშა.)

კედერი. გავთოს არ წაიჭიბო? (წველის გავთოს).
კრისი. (მიუახლოვდება) გვალღობ. ახალი წიგნების სიას გადაგიხვდა.

კედერი. (გავთოს გადასცემს) — ახალი წიგნების სიას უკვლადე კიბოვლიბ, წიგნების ყიდვა კი არ გუყვარს.

კრისი. (დაიჭდება და გავთოს გამოვლი) — მიყვარს ხოლმე იმის გახსენება, თუ როგორი უფია ვარ.

კედერი. ნუთუ უკვედ ვიკრავი გამოიღის ახალი წიგნი?

კრისი. უფავლავი წიგნი იმეძლება.

კედერი. სულ სხვადასხვა?

კრისი. სხვადასხვა.

კედერი. (თავს გაქვნივს) წარმოგიდგინა... ენმ დაიგვიანა.

კრისი. სასაუზმოდ წაიყვანა დედამ სასაიდლო ოთახში

კედერი. ნახე, ხეს რა მოუვდა?

კრისი. (იქით არც კი მიიხედვას) — ვნახე.

კედერი. დედაშენი რას იტყვის ახლა?!

(გზაზე ბურტი გამოჩნდება. იგი რვა წელია, სკამს გავ-შობატება და კელერს შეაბტება)

ბერი. მაღლობა დმერთს, ამდგარბათ?

კედერი. ბურტი მოსულა! (დატრიალდება და მერე ბურტს მიწაზე დასვამს) ტომი რაღა იქნა? ისეე მოუტაცნია მამის თერმომბერტ...

ბერი. (მაქაის საყვლოში სწვდება. თავიქვე ეწვეა და ყურში ჩანსურჩეულებს) შეიძლება ციბე დავაყოლიერო?

კედერი. აჰ, ციბის ათავალიერება როგორ იქნება!

ბერი. ეგ, რა ციბია?! მეთულის ბადეც კი არა აქვს სარ-ადივის ფარჯერბს.

კედერი. არა, მართლა მაქვს სარდალში ციბე, ავი გაჩვენე ერთხელ თოფი არ გაგონდება?

ბერი. ის ხომ სანადირო თოფი იყო!

კედერი. რას ამბობ, ნამდილი თოფი იყო, ციბის გუშავის თოფი.

ბერი. თუ ახვა, რატომ არავის აპატიებოტ? გუშინ ტომიმ დორს შეგონა, თქვეც კი, ვითომ არაფერო, არც დათხოვოც.

კედერი. დიდი სასიში კაცია ის ტომი. (ფერბი ახლო მიიყვანს). რამ მინც, რა უფარა?

ბერი. (გაწითლდება, უკან დაიხევს). ვერ გეტყუო.

კედერი. მანონე მინც.

ბერი. ვერ გეტყუო, ძალიან ცუდი სიტუაცია.

კედერი. ყურში ჩამიბურტულე. თვალბს დახვებუე-ეკვეტე ვერც კი გავიგონო.

ბერი. (ფხვის წვერებზე შედგება და პირს ყურთან მოვტანს კელერს. მაგრამ ისევე შერცხვება და უკანვე დაიხევს). ვერ გეტყუო, მისტერ კედერი.

კრისი. (თავს ზეწევს). ნუ ჩაიცივდები, მამა.

კედერი. კარგი. ისე დაგიჩერებ. ახლა წადა და ყურბი დაიცივებოტ!

ბერი. რატომ დაიცივებოტ?

კედერი. მთელი უფანი შეე გაბარა, შენა ხარ წესრიგისათვის სასენსმეველე. ევეც არ იყოს, პოლიომენს უტელუმა არ აქვს შეიბიხები მომცეს. აჰ, ასე, ყურბი დაიცივებოტ!

ბერი. (კავად ვერ გუვყო, მაგრამ თანხმობის ნიშნად დაიცივებს).

კარი. (გარბის).

კედერი. სხვათთან კინტიც არ დამარა, ბერი.

ბერი. (თავს შემოპყოსს) რაზე?

კედერი. ისე, საერთოდ. დიდი სიჭრფობილე გმართებს.

ბერი. (საგონებელში ჩავარდა)

კარი. (გაღის)

კედერი. (იციანს) სულ დავაგოვე ბავშვები.

კრისი. (იღივება და ხეს შეუტყუანს)

ერთ მშვენიერ დღეს მოვეტყუებდა და თავს გაიტტებენ.

კედერი. დედაშენს რა ვუყოთ, მა? იქნებ ჭობდეს, ჯე შეგავაღლო და მერე ვანახო.

კრისი. უკვე ნახა.

კედერი. როგორ? მე უფინა ავდექი, დედაშენი იქნა.

კრისი. დედა ბაღში იყო, ხე რომ გადტყდა.

კედერი. როდეს?

კრისი. დიღის ოთხ საათზე. (ფანჯარაზე მიუთითებს) ძიღში მომესმა ხის ქანანი. წამოვყვარი და ფანჯრიდან გამოვიხედე. დედა აქ იდგა.

კედერი. ოთხ საათზე აქ რა უნდოდა?

კრისი. რა ვიცე. გადატყდა თუ არა ხე, სახლში შემოვარდა. მერე სამზარეულოდ შემსვდა მისი ტირილი.

კედერი. არაფერი გითქვამს?

კრისი. არა... ვარიჩე არაფერი მეთქვა. ჭობს თავისთი დამ-შეიღდეს.

(პაუზა)

კედერი. ღამე რა უნდოდა აქ? (ცელობზს მღვლეარება დავფაროს). ალბათ ისეე ღარი ებნობრება. სულ ამ დღეშია, რაც ის მოკვდა.

(მცირე პაუზა)

რა მოსდის? რა მეთართება?

კრისი. არ ვიცე.

(მცირე პაუზა)

ერთ რამეს კი ვიტყვი, მამა: ძალიან დავაშავე, სასწინელი შეცდომა მოვიყვია.

კედერი. რა შეცდომა?

კრისი. უსამართლოდ მოვექციეთ დედას. ღარი ხომ ვეღარ დაბრუნდება! ეს შენც კარგად იცი და მეც. რატომღა ვატყუებო, თოქიოს ჩვენც ველოდებოდით?!

კედერი. ანა რა ვქნათ, ჩხუბს ხომ არ დაუწყუებო?

კრისი. ჩხუბს ნუ დაუწყუებო, მაგრამ დროა გაავოს. ღარის დაბრუნება უკვე აღარავის სჭერა.

კედერი. (შემყოფილება ამას გაფიქრებაზე) ძნელია, ვერ გამოვუტტებო.

კრისი. უნდა გამოვუტტელო.

კედერი. როგორ გინდა დააქრო? რითი დააქრებო?

კრისი. სამი წელი გავიდა სამი წლის შემდეგ ვინ დაბრუნებულა? სიგოყვა!

კედერი. ასე შენ ფიქრობ და მე, ის სხვაგვარად სქია შენ შეგიძლია გამოთავყენებდე ენინოვ, მაგრამ ხომ ცხადია, რომ არც საზღვაო უსახავს მისი ვინმეს, არც ცხედარი, რითი შეგიძლია დაარსებო?

კრისი. დაქრო, მამა, რაღაც უნდა გიბარა.

კედერი. (ერთი წუთით გამოკიდულად შესვლავს და ჩამოქ-

დებან. სულ ამ ობერმა გაზრთებმა გააკეთეს. თვე არ გავა ვინმე დეკარგული წარსიკვი არ გამარჩხი, დმგრთმა იცის, საიდან და როგორი დედამწინე ვიყოღებან. იმედი აქვს, რომ ღარისც...

კ რ ს ი ს. კარგი, ახლა მომხსენიე.
(მკირე პაუზა)
შენც ხომ იცო, რატომ მოვიატებე ენი?
კ ე ლ ე რ ი. რატომ?
კ რ ს ი ს. ხომ იცი?
კ ე ლ ე რ ი. გუმწონთა ვგრძნობ, მაგრამ... მოთარბი.
კ რ ს ი ს. მინდა ცოლობა ვთხოვო.

(მკირე პაუზა)
კ ე ლ ე რ ი. (თავს დააქნევს) შენი საქმისა ზენ უკეთ იცი, კრის.

კ რ ს ი ს. მარტო ჩემი საქმე მარტოა.
კ ე ლ ე რ ი. მე რითი დაგემარტო? უკვე სრულწლოვანი ხარ და უნდა გესმოდეს შენი მოვალეობა.
კ რ ს ი ს. (უქმყოფილად) — რახან ეგრე, კარგად ყოფილა საქმე.

კ ე ლ ე რ ი. შენ იმის ფიქრი გაქვს, რომ დედა...
კ რ ს ი ს. ხომ ხედავ, მარტო ჩემი საქმე არ ყოფილა...
კ ე ლ ე რ ი. შეც იმას გეუბნები, რომ...
კ რ ს ი ს. ღამის განაგილო ზოგჯერ. შენ სულაც არ გებნება ეგ საქმე? ვთქვათ, დედამჩემს გამოუტყდი და ისიც გაანხლდა... მაშინ? მაშინ შენთვის ჭობია, თავი ისე დაიჭირო, თითქმის არაფერი იცი.

კ ე ლ ე რ ი. რისი ცოდნაც არ არის საქირო, ის არც ვიცი. ენი ღარისი საცოლდა...
კ რ ს ი ს. აღარ არის ღარისი საცოლდე.
კ ე ლ ე რ ი. დედის ცოცხალი გონია ღარი. შენ კი ნება არა გაქვს მას საცოლდე წარათვა.

(მკირე პაუზა)
შენ თითონ გადწყვიტებ, მე არაფერი არ ვციცი. გესმის? არ ვციცი ახლა, მოთარბი რითი დედახმარო.
კ რ ს ი ს. (წმადღება) — არ მასხვს ცხოვრებაში რაიმე ზურგილი შევტრულეობდეს. გაიწვიე ხელს და — იძულებული ვარ ისე დავუშვა. რისთვის ან ვისთვის? მუდამ სხვისი გულისთვის. სულ ასე, მთელი ჩემი დედი და მოსწრება, დაწყველდე საათზე ვარ გარჩენილი.

კ ე ლ ე რ ი. უკვე თქვაპარაკე ენის?
კ რ ს ი ს. ჭერ თვეთთან მოლაპარაკება მინდოდა.
კ ე ლ ე რ ი. მამ, რატომ გარბინა, რომ გამოგვეყვანა. იქნებ ისიც დედასაბთი სხეულობს.

კ რ ს ი ს. მაშინ, რა თქმა უნდა, ყველაფერი გათავებულნი იქნებან. მაგრამ მის წერილებს ტყუობა, რომ უკვე დავიწყებული ჰყავს ღარი. ამას გამოვარკვევ. მერე კი დედას მოველაპარაკეთ. თანაშენა ხარ?

კ ე ლ ე რ ი. მთელი უბედურება ისაა, რომ იშვიათად ხვდები ქალებს.

კ რ ს ი ს. რა ვუყო? დიდი მუსუსი არა ვარ.
კ ე ლ ე რ ი. რაღა ენის დადგი თვალი?
კ რ ს ი ს. ასე მოხდა.
კ ე ლ ე რ ი. მარკვე პასუხობ, მაგრამ მე მაინც ვერაფერი გავიგებ. რაც ომში წახვედი, მერე აღარ გინახავს. უკვე ხუთი წელი გადის.

კ რ ს ი ს. რას იზამ, სხვაანარად არ შემეძლო. ჩემსებელი ვერავინ იცნობს მას. ერთად ვიზრდებოდით. ჩემს მომავალ ცოლზე რომ გავიფიქრებდი, მუდამ ენი წარმომიადებოდა ხოლმე, ახლა ხომ გესმის?

კ ე ლ ე რ ი. კრის, დედას ღარის დაბრუნების იმედი არ დავკარავს. შენ რომ ახლა ენი შერითო, ეს იმას ნიშნავს, სასიკვდილო განაჩენი გამოუტყანო ღარის. დედას რაღას უზებო მერე? იცი რა მოუვა? წარმოგიადგინა?

(პაუზა)
კ რ ს ი ს. რა ექნა, რა გავწყობა!
კ ე ლ ე რ ი. (პკონია, რომ კრისმა ვანზარახავზე ხელი აიღო) — კარგად დაფიქრდე.

კ რ ს ი ს. სამი წელიწადია ამაზე ვფიქრობ. ჭერ იმედი მქონდა, დედა ღარის დავიწყებდა, ველოდი, ვიცდიდი... ცოცხნობიდი ვი-

ქორწინებთ და ყველანი ბედნიერად ვიცხოვრებო-მეთქი. რაჭი ვი შეიძლება, რა ექნა, წავალ, გადავიკარებო.

კ ე ლ ე რ ი. ოჰო, ეს ვკვალდე!
კ რ ს ი ს. წავალ, დავქორწინდები და სადმე სხვაგან ვიცხოვრებ. იქნებ ნიუ-იორკშია.
კ ე ლ ე რ ი. გაყოფი?
კ რ ს ი ს. ახლაც დედის კალთაზე გამოშვული ხომ არა გგონიარობ? ქმარა, ბავშვი აღარა ვარ.

კ ე ლ ე რ ი. ჩვენს ქარხანას რაღა ვუყო?
კ რ ს ი ს. სულაც არ მიტაცებს შენი ქარხანა.
კ ე ლ ე რ ი. უნდა მაინცაბამანაც გავიტყუო?
კ რ ს ი ს. რა თქმა უნდა, დღემო ერთი-ორი საათით მაინც უნდა ვმართავო. მთელი დღე რომ უფლის შეწევნი ვიქნები გადაგებული, საღამოს მაინც ვნახო რაიმე სიამოვნება ოჯახი მინდა, ბავშვები. ისეთი რამე მინდა შევქმნა, რასაც მთელი სულთა და გული მიეციტები. ეს კი მარტო ენისათვითადა ვიციცი.

კ ე ლ ე რ ი. მამ, შენ...
(მოუახლოვდება)
ქარხნის მიტოვების აპირებ?
კ რ ს ი ს. რა ექნა აბა... თუკი სხვა გზა არ არის?

(პაუზა)
კ ე ლ ე რ ი. მოიხიდე, კრის... მაგას შენ არ იზამ.
კ რ ს ი ს. მაშინ დამეხმარე და დეარჩები.
კ ე ლ ე რ ი. კეთილი, მაგრამ... წასულა არ იფიქრო... რაღა ჩანდაბად ვიზრებო? მხოლოდ შენთვის ვივლდი, კრის. შენთვის ვიტოვებ თავს.
კ რ ს ი ს. ვიცი. ახლა დამეხმარე, რომ დაიტენა შემეძლოს.

კ ე ლ ე რ ი. (მუშტს კრისის ნიკაშთან მიიტარებს) — ოლიდ წასულა გადაიფიქრე, გესმის?
კ რ ს ი ს. არ შემეძლია.

კ ე ლ ე რ ი. (ხელს დაუშვებს) ვერაფერი გამიგია.
კ რ ს ი ს. შეც ვთქვამ, რომ ვერ გაგვიგია. მე ჭოუტი კაცი ვარ, კ ე ლ ე რ ი. გედავ.
(ვერანახავ გამოჩნდება კრისის დედა, კეტი ელერი. 50 წლის ქალი).

დე და. აქა ხარ, ჭო?
კ რ ს ი ს. (პარმულს მიუახლოვდება) დედა მშვიდობისა, დედა.
დე და. (სახლებზე მთუითებს ელერი). შენ ხომ არ ავიღია პარკი საშვარეულოში?
კ ე ლ ე რ ი. ჰო. სანაგვე უფოში ჩავაგდე.

დე და. მამ, შენვე ამოიღე იქიდან. კარგოფილი მქონდა შვიკი (კრისი ხარხარებს).
კ ე ლ ე რ ი. (იცივის) მე კი ნაგავი მეგონა.
დე და. თუ დღერთი გწამს, ჭო, ძალიან ნუ გაიოილებ ხოლმე თავს.

კ ე ლ ე რ ი. რა მონდა როგორმე ვიციდი ერთ ტომარა კაროლოფს.

დე და. გუმინ გარცხა მინამ ვედრო აღუდებულა წელით და ახლა შენს ცბიერებზე სუფთაა. წადი, კარგოფილი მიმოიტანე.
კ ე ლ ე რ ი. ერთ რამეს ვერ მივხვდარავარ — კაცი ორნიცი წელიწადი უშუბოდებს, მოსამსახურე ჰყავდეს და ნაგავი მაინც თვითონ გაქმოდებს.

დე და. ნეტა როდის უნდა შეიგნო, რომ რასაც საშვარეულოში ტომრებია, ყველა ნაერთი არაა სასეკი იმ დღეს ხაზე გადაიმოარე. (კრისს პარკით ნაერთოფილი შემოაქვს).
კ ე ლ ე რ ი. ვერ ვიტან სახლში ნაგავს.

დე და. მაშინ ნურცა სჭამ.
(გადის პარკი მოკვს საშვარეულოში).
კ რ ს ი ს. მარჩა, დღეს შენი საქმე გათავებულა.
კ ე ლ ე რ ი. ახეა. ისევე უჩანსენელი კაცი ვარ ოჯახში. იყო დრო, ვფიქრობდე: გამდიდრდები, მოსამსახურეს ავიუცად და ცოლს შევდავით მიეცემა-მეთქი. რა გამოვიდა? ფულიცა მამკვს, მოსამსახურეცა მეთავს და ჩემი ცოლი ახლა მოსამსახურეს ემსახურება.

(სკამზე ჩამოჯდება)
დე და. (ქვამი შემოაქვს) რას იღრინებ? ისვენებს დღეს.
კ რ ს ი ს. (დღება) ენამ ისაუღმა?
დე და. (დაფიქრებული მიმოიხედავს უკონში)

აღრე დაღუპული ეგონათ. შენ თვითონ არ წაიკითხე გავითომ?
 კ ე ლ ე რ ი. (გაუბედავად) კარგი, კარგი, დამშვიდდი!
 დ ე დ ა. სხვებზე უფრო შენ უნდა გვრბოდეს. შენ...
 კ ე ლ ე რ ი. (წამოადგება) სხვებზე უფრო რატომ ვიიომ?
 დ ე დ ა. ოღონდ მიმდებ ნუ დაქარავენი...
 კ ე ლ ე რ ი. (ბოლოდ მოიშორებს მის ხელს) რატომ სხვებზე უფრო — რატომ უნდა მჭეროდეს სხვებზე უფრო? (პატარა ბერტი შემოვარდება)
 კ ე ლ ე რ ი. მისტერ კელერი! მისტერ კელერი... ტომში კიდევ გაიმგინა!

კ ე ლ ე რ ი. (დაეწყებულ აქვს, რა თქვა ტომმა) — რა თქვა?
 ვინ?
 ბ ე რ ტ ი. ცუდი სიტყვა...
 კ ე ლ ე რ ი. ჰო, კარგი...
 ბ ე რ ტ ი. არ ჩნავთი ციხეში? მე დავმუქრე...
 დ ე დ ა. გარუდი, ბერტი! შენ წადი, ჩქარა!
 (ბერტი ნელ-ნელა უკან იწევის)
 დ ე დ ა. ციხის აქ რა უნდა?
 კ ე ლ ე რ ი. (თავისთვის). რა მოხდა შერე, სეროდეს, რომ არის ციხე... (ხმადალა) კეტი...
 დ ე დ ა. (გაბრაზებული მიუბრუნდება ქმარს) რა უნდა აქ ციხის, არავითარი ციხე აქ არ არის! მოეშვი ამ ციხიანას!
 (კელერი მიბრუნდება — დარტყენილია, მაგრამ მაინც ბრუნდება).
 ბ ე რ ტ ი. (თითქმის კვიტს არც კი ამჩნევს, კელერს მიმართავს) გვირ არის, ქუჩაში...
 დ ე დ ა. შინ წადი, ბერტი!

(გაგვირგვინებული ბერტი ჭერ კეიტს შეხუტრებს, შერე კელერს, მიბრუნდება და იმევე ბოლოით გასწევს)
 დ ე დ ა. (ელანაეცემით არის. ლაპარაკობს ნაწვევტ-ნაწვევტად, მაგრამ მტკიცედ)
 მოეშვი, ჯო, მოეშვი ამ ციხიანას!
 კ ე ლ ე რ ი. (შეშფოთებული და გაბრაზებულია).
 ნეტა შეგახედა, როგორ კანაქადი!

დ ე დ ა. (ხელს იტყრევს, მიიღობის, რომ მღელვარება შეაკადოს) სულ დაუთლია, ვერაფერს მოუხერხებ ჩემს თავს.
 კ ე ლ ე რ ი. რა მოვიკვია, კეიტ? რა გვინდა?
 დ ე დ ა. შეწყვიტე. გზოზე, თავი დაანებე ამ თამაშს!
 (ქარბში გათონდებიან ენი და კარსი. ენი 25 წლისაა. სულ-ტია, მაგრამ ტყუობა მტკიცე ხასიათისა იქნება).
 ე ნ ი. (ღობილი). დილა მშვიდობისა, ჯო.
 კ რ ი ს ი. (ხელს გაუწევის ენს და შველის ციხის საფეხურიდან ჩამოვსებას) ხომ ზედვ, რა სუფთა ჰაერია, თქვენს ნაუ-იორკს კი არა მგავს.

დ ე დ ა. (გულწრფელი აღფრთოვანებით)
 ენი, სადა გქონდა ეს კახა?
 ე ნ ი. ვიციდ. სულმა წამძლია. უნდა გავიხადო. მანამ არ დაღაქავებულა. (შემოტირალდება) რას იტყვით, სამი კვირის ხელ-ფსახად არ ღირს?
 დ ე დ ა. (კელერი) შეხედე, ერთი, შეხედე... (ენს) უპ, რა ღამაა, რა მშვენიერი...
 კ რ ი ს ი. (ღვდას). არა, ერთი მოხხართ, ამისთანა მშვენიერი ქალი იქნება ქვეყანაზე?

დ ე დ ა. (შვილის ასე ამჯარა აღტაცებით გავგუნებული ხელს გაიწევის, რომ ქრისს წამალი და ჭკობი წყალი გამოართავს).
 ოღონდ, ცოცხა გასუქებულხარ, ჩემო კარგო.
 (ბნს გადაყლაპავს და წყალს სვამს...)
 ე ნ ი. ხან ვსუქდები, ხან ვხდები.
 კ ე ლ ე რ ი. შეხედე, რა კონცა ფეხები აქვს!
 ე ნ ი. (ყოცხალ ღობეს მიადგება) კრის, რამშიმალღ ვაწრდი-ლი ალვის ხეები არა?
 კ ე ლ ე რ ი. სამი წელი ვავიკა, შველო. ვებრდებით, ჩემო კარგო.

დ ე დ ა. დიდა როგორ შეეცა ნაუ-იორკს?
 (ენი ტრტებს ხელით გააღსწევს და ცოცხა არ იყოს, ნაღვ-ლიანად ჭიხის ბაღში იყურება).
 ე ნ ი. ჩვენი მამაე რატომ მოხხარს?
 კ ე ლ ე რ ი. თავისით ჩამოწყდა ამ ორი წლის წინათ.

დ ე დ ა. თავისით? თავისით კი არადა, ჭიმი კარგად დაწყრდა და ისე ჩაბნებია, რომ...
 ე ნ ი. (გვირგვინს და ისევე ჭიხის ბაღში გადაიხდება). უი, ბოლოში... (ჭიმი მეორე მხრიდან უახლოვდება ღობეს, თან ენს ეკერ ამოიზრებს თვალს. სიგარას სწევს, შერე კეიტს ვაღობს და სცე-ნახე შემოვო).
 კ რ ი ს ი. გამარჯობათ. (ჩემად ეკრის). ქვიანი თვალები მქონია. კ რ ი ს ი. ენ, კარგი ვალკუბე... ეკიში ბეღლისი.
 ე ნ ი. (ხელს ჩამოართმევს) — რამდენი რამე მოუწერია თქვენს კრისს.

კ რ ი ს ი. ნუ დაუჭერებთ. მაგას ყველაფერი მოსწონს.
 დღესქმებურგში რომ იდგა ჩვენი ჭარი, მაგას დღეიყო კელერი შეარქვებს.
 ე ნ ი. კარგი სახელი დაურქმევიათ... (ჭიმიზე მიუთითებს და დანარჩენებს მიმართავს) უცებ გამოკირდა, მისტერ ბეღლისი რომ აქედან გამოვლი. (ქრისს მიმართავს) თითქოს ისევე პატარა ვიყო, დედა და მამა ეგერ არიან. შენ გემ ძმასთან ერთად ალგებრის გაკეთილს ამაღლებს ღარი კი ჩემვად იწერს სავარჩიშობს!
 დ მერო, ოღარ დაბრუნდება ეს ბედნიერი დღეები!
 კ რ ი ს ი. მიღა დაქვს, აქედან გასახლდნას არ დაშინებთ.
 ე ნ ი. (მარტყენს მხრიდან ისმის) — ჭიმი, მოდი, დამიბარე ხომ გათხვამს ტელფონზე.

კ რ ი ს ი. კვი გიხსარა, თავი დამანებე-მეტიქ...
 სიუ. (ტუბილი ხმით, მაგრამ ბრძანების კოლოთი)
 აბა, ჩემო კარგო, ნუ დაგვიანებ!
 კ რ ი ს ი. (მორიხად) ახლავ, სიუიუ. (არ უნდა წასვლა) ახლავა, ახლავა. (ენს ხელზე მოკიდებს ხელს)
 სიორედება ახლავ, ენ, მაგრამ, თუ ნებას მომცემთ, ერთ რამეს გირჩევთ: რომ გათხოვდებით, ნურასოდეს, ოცნებაშიაც კი, ქმარს ნუ დაუთვლით ფულს.
 ე ნ ი. (ციხისი) ჭიმი!
 კ რ ი ს ი. ახლავა! (მიტრალდება და მარცხნივ მიდის) მოვლივარა! (ღვდას)

დ ე დ ა. (ენს) მაგის ცოლს ვერჩი, გიტარაზე დაკავა ისწავლე-მეთო, მაშინ უფრო შეწყრბოდნენ ხხს ერამანთს.
 (ყველა იცინის)
 ე ნ ი. (უცებ გამოცოცხლებმა) მოდი, დღეს სანაპიროზე გავი-დეთ და ვიზიარბოლოთ, ვილაღობთ! როგორც ღარის ღროს ვიზიარბოლოდით ხოლმე.

დ ე დ ა. (გრძობილი) ისევ ღარიზე ფიქრობ? ხომ ხედავთ? (გამაყრებულ კოლოთი) ღარიზე ფიქრობს.
 ე ნ ი. (ეგრ მიხედა დღის აზრს. ღობილით) — შერე რა მოხდა, კეიტ?

დ ე დ ა. არაფერი. შენ გახსოვს ოგა...
 ე ნ ი. უცნაურია, ღარის რა დამაინწყებს!
 (საუბარი დღესათვის არასასამოწონოდ შეტრიალდა. ამე-ტომ ისევე თავღან იწეება. ენთან მივა)
 დ ე დ ა. ტანსაცმელი კარგადში დავიდე?
 ე ნ ი. დიახ... (კრისს) ნამდვილი დანატი გამხდარხარ: ძლივს მოვახერხე ჩემი ტანსაცმლის დავადება. ისე გამოვტყნია კარაღს...
 დ ე დ ა. არა. (დადგება) ნუთუ დაგაყრწყდა? ის ხომ ღარის თობახა?

ე ნ ი. როგორ... ღარის ტანსაცმელია?
 დ ე დ ა. ვეღარ იცინა?
 ე ნ ი. (ოღანდ შეტყუნდება) რა ვიფიქრებდი, რომ თქვენ ისევე... ფეხსაცმელი ისე გაგვიარბოლებათ!
 დ ე დ ა. ჰო, ჩემო კარგო...
 (მცირე პაუზა. ენს ეკრ მოუშორებია თვალის დღისათვის).
 ე ნ, რამდენი ხანია მენატრება შენთან გულახდილი საუბარი, თქვი რამე.
 ე ნ ი. (ღვდას) — მაინც რა ვთქვა, კეიტ?
 დ ე დ ა. რა ვიცი, კარგი რამე მოთხარი.
 კ რ ი ს ი. (ღვარბლით). უამბე, საღამოობით თუ დღახხარ სახე-ინროდ?

დ ე დ ა. ნეტა ხან სულგობლი!
 კ ე ლ ე რ ი. სერიოზული განჩარხავა თუ აქეთ შენს თაყვანის-ცემობლებზე?
 დ ე დ ა. (იცინის, დაჯდება). დაყარებთ ერთი! მახხარები ხართ ორივენი.

ხედავ, რა კარგი ბიჭია მამაჩემი!
 ენი. ჩემს ნაცნობთან, შენს გარდა არავის არ უყვარს შშობ-
 ლები.

კ რ ი ს ი. მართლა? მოდაში აღარ არის ხომ?
 ენი. (უცებ მოიწყუნს) — არა, ასე უნდა, კარგია. (საეარქმე-
 თან მიეხ, მიხიბღ-მოხიბდავს).
 რა ლამაზი ბუნებაა! მატრეც ისეთი სუფთა აქ!
 კ რ ი ს ი. (იმედიანად) — მამა არ ნანობ, რომ ჩამოხვედი?
 ენი. არა, რას ამბობ. მაგრამ... მაგრამ მაინც ვერ დავრჩებო.
 კ რ ი ს ი. რატომ?
 ენი. გერ ერთი იმიტომ, რომ დედაშენმა თითქმის პირდაპირ
 განმცხადა, წადიო.

კ რ ი ს ი. რას ამბობ!..
 ენი. შენც ხომ გაიგონე? ეგვეც არ იცის... შენ...
 კ რ ი ს ი. რა?
 ენი. შენც... თითქმის რაღაცნაირად აირიე, რაც მე ჩამოვედი.
 კ რ ი ს ი. მინდოდა ერთი კვირა მაინც გამეტარებინა შენთან
 ერთად, მაგრამ ამით გონიათ, რომ ჩვენ უკვე ყველაფერი გადაქ-
 ყვებილი გაქვს.

ენი. ვიცოდა, რომ ასე იფიქრებდნენ. მით უმეტეს, დედასთან.
 კ რ ი ს ი. შენ საიდან იცოდი?
 ენი. ახა, იხე რა ჩამოყვანად, ასე ფიქრობს.
 კ რ ი ს ი. შენ? შენ როგორღა გგონია?
 (ენი გამოცდილი თვალთ მოსუქურებს)

ხომ იცო, რომ სწორედ ამისთვის მოვაპატეთე?
 ენი. მეს უნდა ამისთვის ჩამოვედი.
 კ რ ი ს ი. ენ, მიყვარხარ, ძალიან მიყვარხარ. (მტკიცედ) მიე-
 ვარხარა!

(პაუზა. ენი ელოდება)
 სხვა სიტყვა ვეღარ მომიხმავს. მეტს ვერავინ გეტყვი. არ
 მინდოდა ეს აქ მეთუცა. მინდოდა სხვაგან სადმე... ტყეში... ისეთი
 ადგილას, სადაც არასოდეს აქამდე არა ყოფილიყარო, სულ ახალ
 ადგილას, მაშინ ახალ გაცნობილივითი ვიქნებოდა. შენ თვითონ
 ხომ გრძნობ, რომ აქ არ ვარცა. მე მინდა, შენი სურვილით
 მოხვიდე. არა მესურს ვინმეს წავართვა შენი თავი.

ენი. (შოკებულად) კრის, უკვე რამდენი ხანია მე შენთან მოვედი!
 კ რ ი ს ი. მამ, ის აღარ დაბრუნდება. შენ მამაშა დარწმუნებუ-
 ლი ხარ!
 ენი. ამ ორი წლის წინ კინაღამ გაავხოვდი.
 კ რ ი ს ი. რაა შეგიშალა ხელი?
 ენი. შენმა წერალებმა... სწორედ მაშინ მივიღე შენი პირველი
 წერილი.

(მცირე პაუზა)
 კ რ ი ს ი. ორწეს წინ შენ უკვე ჩემზე ფიქრობდი. ჩემზე...
 ენი. ჰო!
 კ რ ი ს ი. რატომ მაშინვე არ მითხარია?
 ენი. შენ გაიცდიდი. კრის. შენ ხომ უწინ არადფერი მოგწერია.
 კ რ ი ს ი. (გახეხდავს სახისიკენ, მერე მას შეხედავს და თითო-
 ლეით ამბობს) მაკოცე, ენ, მაკოცე.
 (ერთმანეთს ჰკოცნიან)

ლმერთო, მე შენ გაკოცე ენ, გაკოცე! რამდენი ხანია ამაზე
 ვოცნებობდი...
 ენი. ამდენხანს რას უცდიდი? არასოდეს არ ვაპებდი ამას.
 სულ შენზე ფიქრობდი, ვფიქრობდი, ვოცნებობდი...
 მეგონა, მკვიდრან შევამლებოდი ამდენი ფიქრით.
 კ რ ი ს ი. ჩვენ ვიცოცხლებო, ენ. (გაკოცებს ისე, რომ ზღის არ
 ასლუბს) ბედნიერები ვიქნებოთ...

ენი. თუ ასეთივე დარჩი, ვერაფერი ბედნიერი ვიქნებო.
 კ რ ი ს ი. (სიცოლით) რატომ? ვარ გაკოცე?
 ენი. მაკოცე, მაგრამ როგორც ღვინის ძმამ. ეს ძმური კოცნა
 იყო. ახლა ნამდვილი კოცნით მაკოცე, კრის!
 (კრისი ვაშორდება)

რა მოგივიდა?
 კ რ ი ს ი. წავიდე აქედან... მინდა მარტოდმარტო დავრჩე
 შენთან.
 ენი. რა მოგივიდა, კრის? დედისა გერიდება?
 კ რ ი ს ი. არა... სულაც არა...
 ენი. მამ, რა მოგივიდა? მითხარია...
 (მცირე პაუზა)

შენს წერილებსაც კი ვატყობდი, თითქმის ვიციცის გრცხვეწოდ
 კ რ ი ს ი. მართლი ხარ. მართლაც მრცხვეწოდა... არ უყვარხარ
 როგორც ვაგებებო. ბევრ სხვა საქმეს უყავსმარდება ეს, დიდი ხნის
 ამბავია...

ხომ გახსოვს, მე ასეულს ვმთავრობდი.
 ენი. მისთვის.
 კ რ ი ს ი. მთელი ასეული დაილუბა.
 ენი. ერთიანად?
 კ რ ი ს ი. თითქმის.
 ენი. დღემით!

კ რ ი ს ი. ეს ადვილი ასატანი როდია. უზარალო, რიგითი ჯა-
 რისკაცები როდი იყვნენ... წვიმადა, რამდენიმე დღე დალაულებული
 წვიმა... ვხედავ, მოდის ჩინთან ერთი ქარისკაცი, ყველაზე ახალ-
 ვაზარდა, და თავის ერთადერთ მშრალ წინდას მამლუბს. პირდაპირ
 ჰბიბებს ჩამოღ. თითქმის არაფერია ეს... მაგრამ... ხომ ხედავ, რა
 ბიჭები შვავდა. კი არ დახოცილან — ერთმანეთისთვის დასნა-
 თავი. ერთი ბეწუ ეგროზში რომ ჰქონოდათ, მშვიდობიანად დაბ-
 რუნდებოდნენ შინ. ვუყურებდი, როგორ იღუპებოდნენ და ჩემ-
 თვის ვფიქრობდი: ყველაფერი იღუპება, მწუწურს მაქვს! სამაგიერ-
 როდ, ახალი გრძნობა ჩნდება. მოვაღვივოთ გრძნობა აღმთავრის
 მოვალეობის გრძნობა გაგაუ? თუ ვინცა შევინარჩუნოთ ეს
 გრძნობა და წინდა ძეგლივით გვეკონდებს, — საჭიროა ყველანი
 იზიტი ვსულგამუდგობდეთ და სულ სხვაწაწადად ვცხოვრობდეთ.

(პაუზა)
 შენ რომ დაებრუნდი, თვალებს აღარ ვუჭერდი. ასეთი გრძნო-
 ბა აქ აღარავის ჰქონდა. ისევ მამაჩემის ქარხანაში მიგბრუნდი.
 იზგარვივ ფავფუცი... მწმრცხვა. არაფერი არ შეუცვლილიყო...
 პირიქით, ბევრი პარაზიტად იქცა. ყველაფერი გულს მირტყვდა...
 შენთან ურთიერთობაც კი... სისხლში მოთხვრიდი მეჩვენებდა
 ყველაფერი...

ენი. ახლაც ისეთივე გრძნობა გაქვს?
 კ რ ი ს ი. არა.
 ენი. ნუ გეშინება ასეთი გრძნობა.
 კ რ ი ს ი. მე შენ მინდობარ, ენ.
 ენი. რაც კი რამ გაბაღა — შენ ნამდვილად გეყოფნის, კრის.
 სამართლიანად გეუთვნის. გეხმოს?
 კ რ ი ს ი. მიხარია, რომ ამას შენ ამბობ.
 ენი. შენ ჩემზეც გაქვს უფლება... ფულიც — აბტიოსანი გზით
 შონაგაგრო ფულთა. ჯო ამბობი თვითმფრინავს ამსაღებდა. შენ შე-
 გიძლდა იამაყო ამო.

კ რ ი ს ი. ო, ენ, ენ... ფული ბლომად გვექნება.
 ე ტ ლ ე რ ი. (უცნისებოდან იმის მხიჩ მხი) ალო... დიხ. რა თქმა
 უნდა.

ენი. (სიცოლით) რად მინდა ამდენი ფული?
 (ერთმანეთს ჰკოცნიან)
 კ რ ი ს ი. (რჩხვიან) ენ, ჩვენ ბედნიერები ვიქნებთ, დამიჭიკე,
 ძალიან ბედნიერები.

(სახლიდან გამოვა კეღური)
 ე ტ ლ ე რ ი. (თითო უჩვენებს სასლზე)
 ენ, შენი ძმია...
 (ქალ-ვაგი მორცხვად დამორღებთან ერთმანეთს. კეღური
 ჩამოხდის დაბლა)
 შენი ძმა გრცხვავს.
 ენი. (ავიკრევიბით) ჩემი ძმა?
 ე ტ ლ ე რ ი. ჰო, გორჯი. კოლმუხუსიდან რცხვავს.
 ენი. (შოშოთ) რა მოხდა? ხომ არაფერი შეემთხვა?

ე ტ ლ ე რ ი. არ ვიცი, კეთი ელანარცხვა. იჩქარე, თორემ
 მართკ კეთთან ლანარცხი დაუჭრდება ზუთი დღეობარ.
 ენი. (სახლისკენ გადაღვამს ნაბიჯს, მაგრამ ისევე კრისს მიუბ-
 რუნდება) აღარ ვიცი, ახლავ ვერხარა დედაშენს, თუ არა. ასე
 მგონია, ეწყინება-მეთქი. არ მინდა ვერხებო.

კ რ ი ს ი. საღამომდე დაიცადებო. შენ ფიქრი ნუ გაქვს. მე
 თვითონ ვეტყვი. ნავაშმებს...
 ე ტ ლ ე რ ი. რა უნდა უთხარო?
 კ რ ი ს ი. შენ წადი, ენ. (ენი მთი ვაშორდება და სახლში შეევა.
 ცული წინათგრობა აქვს)
 უნდა დავკორწინდეთ, მამა.

(კლერი თავს აქნებს. ყოყმანობს)

შენ ხომ არაფერი გეკნება საწინააღმდეგო?
კლერი. (დაბნეულად) — პირიქით, მიხარია, კრის... მაე-
რამ... ჩორგი კოლუმბუსიდან რკავს.

კრისი. (გაყურებუბით) კოლუმბუსიდან?
კლერი. ნოუ უნს არ უთქვამს შენთვის, რომ ჩორგი
დღეს მამასთან წასვლას აპირებს?

კრისი. არა. ენმა ეს არ იცის.
კლერი. (ცდილობს დასძლიოს დაბნეულობა)
როგორ გგონია, არაგად იცნობ ენს?

კრისი. რატომ შეიკობები?
კლერი. ი. იხე. სამი წელიწადია მამა არ უნახავს ჩორგს.
ახლა უდებს, ის მამასთან გაუმჯავრია, ენი კი... აქით, ჩვენიც.

კრისი. (შეკვიპუნება) მერე რა მოხდა?
კლერი. ი. უცნაურად მერჩვენება. როგორ ფიქრობ, ჩემს მი-
მართ ცუდად ხომ არაა განწყობილი?

კრისი. ვერ გამოვიკა, რას მეიკობები.
კლერი. ი. არაფერს, იხე... უქანასკნელ დღემდე მამამისი სა-
სამართლოში მე მბარაღებდა აკვლავებერს. ეს კი მისი შვილია.

იქნებ განგებ გამოგჯავრებს, ენმა ვასაგებებ?
კრისი. (გაბრაზებით) რა უნდა გაიგოს?
ენი. (კულსებიდან ისმის მისი ტელეფონით ლაპარაკი) — რა
მოხდა, ჩორგი? ანე რამ ავადორიკა?

კლერი. ი. (სახლსაკენ იღურება)
იქნებ საქმის განაიგრებებს ცდილობენ, ჩვენს ჩადგებას...
კრისი. ენზე ამბობ მაგას, მამა?

კლერი. ი. ვითომ, არ იქნება ასე? დარწმუნებული ხარ?
კრისი. პირდაპირ მაკვირვებს, მამა!

კლერი. ი. კარგი, კარგი. მოვეშვები მაგას. (თავს ძალას ატანს,
სცენაზე დადის) — არ მინდა, შენს მამიკაგს ჩორგი მოეცოს,
კრის. ახალი ახრა უნდა გამოკვარა; საქაქით საწოგადოება ქრი-
ოლოფერ კლერი!

კრისი. ძველ ამბებს რას უწუნებ — „ჩო კლერი!“
კლერი. ი. ამაზე მერე მოვილაპარაკოთ. დიდე ქვის სახლო
უნდა ავაშენო, კრის... მინდა, მდიდრულად იცხოვრო. რაც შენთ-
ვის სიბედობე შემიძინა, იმიტი დატებ. მინდა სიხარულში მით.

კრისი. ყველაფერი, იხე რომ, სირცხვილს არა გრძნობდე.
კრისი. ი. დამწვიდე, მამა.

კლერი. ი. ხანდახან მერჩვენება, თითქოს... გრცხვენოდეს ჩვენი
ფულითა.

კრისი. ი. რას ამბობ მამა.
კლერი. ი. ეს ფული პატრონისა გუჯათა ნაწოვნი სამარცხენო
არაფერი არ არის.

კრისი. ი. (ერთგვარი შოშით) — ანე რატომ მელაპარაკები?
კლერი. ი. (ისიერზე მოხვევს ხელს) დედაშენს მე თითოთ
მოველაპარაკები. დედათოთ ამაღამ და ხელად დავგეთანხმება
(გამორიდება და ხელგანს ფარითო გამოსი) რა ქორწილს ვადაიხე-
ლი კაციშვლს რომ არ გადაბედოს თავის დედში შამანდროო,
სპოინგო... (ენის ხმას ვაიგონებს და უცებ შესწევს ლაპარაკი).

ენი. (კულსებიდან) რა მოვიგოდა, ზულ აღარ შევიგოლა თავის
შეაგებში?.. რაო, რა ვითობა? (სახლიდან დედა გამოდის) კარგი,
ჩაოლოდი ყველაფერს აქ არიან. არავინ არ გემელდება თავი შეიკავდ
გემსა? კარგი, კარგი! მშვიდობით.

(პაუზა. ენი ყურშიღს ჰკიდებს და ვერანდაზე გამოდის).
კრისი. ი. ხომ არაფერი მომხდარა?
კლერი. ი. აქ უნდა ჩაოლოდეს?
ენი. შვიდ საიხე ჩაოვა კოლუმბუსიდან. (დედას) არ ეწვი-
ნებათ-მეთოქი, ვუთხარი.

კლერი. ი. რა სათქმელია, ვის უნდა ეწვიონს?! ავად გამე-
დარა მამა?

ენი. არა, ავადმყოფობა არ უთქვამს ჩორგს... მე...
(თავს იკავებს)

ალბათ რაღაც სისუღილია. ჩემი მშის ამავე ხომ იციო?
(კრისთან მივა).

მოდი, მანქანით ვაგისეინოთ, არ გინდა?
კრისი. როგორ არა! მანქანის გასაღები მომეცი, მამა.
დედა. ხალისენ ვაისეირებო, მშვენიერი სანახავია.
კლერი. ი. გერთოთ, იზიარალოფო.

კრისი. ი. წავიდეთ, ენ. (შობლებს) ჩვენ მალე დავბრუნდებით.
(კრისი სახლიდან გიჯობს ხმა ისმის)

(დედა კლერითან მიდის, თვალში შეპყურებას)
კლერი. ი. რა მოხდა? ჩორგს აქ რა უნდა?
დედა. კოლუმბუსი ყოფილა, მერბერტი უნახავს, ახლა აქეთ
მომგზავრება სასწრაფოდ, ენის სანახავად.

კლერი. ი. რატომ?
დედა. არ ვიცი, რატომ... ჩორგი უცვე იურიტიბია, ვეილი
გახდა.

კლერი. ი. მერე რა?
დედა. ამაღნი ხანია, ერთი წერილიც არ გაუგზავნია მამას-
თვის. იმიდენ დაბრუნდა დე ერთი ღია მბარათოც კი არ მიუწერია.

კლერი. ი. (გაბრაზებით) მერე რა?
დედა. (მეტად არ შეუწვლია თავის შეკვება, იფუტქება) ჩაქ-
და უცებ თვითმფრინავში და ნოუ-იორკიდან მამის სანახავად ვაქ-
რუნდა. თვითმფრინავი!

კლერი. ი. მერე რა?
დედა. (ორიოლივით)
რატომ მაინცდამაინც თვითმფრინავით?

კლერი. ი. რა ვიცი, სხვას ვუღიმი არა ვჯივარ. შენ?
დედა. რატომ მაინცდამაინც თვითმფრინავით? რა დასქირდა
მერბერტს ასე სასწრაფოდ?

კლერი. ი. რა ჩემი საქმეა, ამაზეც მე ვიტყობ თავი!
დედა. ანე გგონია? დარწმუნებული ხარ, რომ ნამდვილად არ
არის შენი შვილი?

კლერი. ი. რა თქმა უნდა!
დედა. (საგარემოში ჩაქვდება) ფრხოხლოდ, ქო. ბიქი ჩაოლოდის.
ფრხოხლოდ იყავი!

კლერი. ი. (მისკენ დაიხიბება, განწირულად)
ერთხელ და საშუალოდ გაიგონე, რასაც გეუბნები.
ვაიგონე: არაფერს არ მეშინია! გემსი?
დედა. (მისუბნებულ ხმით. თავს აქნებს) — კარგი, ქონ.

ოლონდ... ფრხოხლოდი!
(გაბრაზებულ კლერი მას შეპყურებს. მერე მიბრუნდება
და სახლიში შევა, მინის კარებს მიოჯახუნებს. დედა წელში
გამართული ზის, სერცხვს მმტკურებათ)

ფარდა

მომომა მომქედება

იგივე დეკორაცია. იგივე დედა. საოლოდ ხანია. ბინდდება. კრისის
უზოლან ვაქებს ვადატეხილი ხის კენწერო, ხის ტანი იქვე რჩება.
აკვია საგარეო შავილო, თოთი ფესსაკმელები. ხალათი არ აკვია.
კრისი თვალში მიეფარება — ამ დროს აიგანზე ვაიგონდება დედა.
ჩაოვა ეწოში და მიმავალ შვილს ვაქყურებს. აკვია ხალათი, ღელ-
ში სინი ვეპიავს, სინზე — ფრხოხლოდს წვენი საესე სურა და
ქიქები. ქიქებში — ჰიტინს ღურაობს.

დედა. (კრისს ვაქსებებს) — ახალი შავილო რომ არ ჩავეცვა,
იხე ვერ გაიტანდი მაგას?

(ბაღში ვამოვა და სინს მავიღაზე დასდებს. მერე მოუსვენ-
რად მიმოიხედვას და სურას მივადებს ხელს — თუ ვაიგელო.
კრისი დაბრუნდება, სახელოებს იბერტყავს).

დედა. უფრო ვანადა აქაორობს, ეს რომ ვაიტანე.
კრისი. ი. კაბა რატომ არ ვაოოოცადდე?
დედა. ცხელა. აგერ, ჩორგს ფოროთოხოს წვენი მოვეშუადე.
უცვარდა ხოლოდ.

კრისი. ი. (მოლომენალად) — წავი, ტანთ ჩაიკვი. მამამ რაღას
ვაბაა ძილო?

(წვენი დისსამს)
დედა. ცუდ ვუნებანჯა. ანე იცის ხოლოდ — როცა ვუნებანჯე
ვერბა, ძილს მიეცემა.

(თვალში შეპყურებას შეიღ)
მე და მამაშენი სულელები ვართ, შვილო, არაფერი ვაგვეცემა.
შენ უნდა ვადავიკავა.

კრისი. ი. რა სისულელეა. რისი გეშინია?
დედა. მერბერტი სასამართლოში ბოლო დღემდე მამაშენს

ენი. ტუპოლია
სი.უ. კაცს ვერ ნახავთ ჩვენს უბანში, ეს არ იცოდეს.
მიიღო, გამოვიტხო!
ენი. ტუპოლია! კელერი ყველა პატახს სცემს. მეზობლები
მოღანს, ბანქის თამაშებიან და...
სი.უ. მერე რა! პატახს იმიტომ სცემენ, რომ მოხერხებულა
მეცა ვეძებ პატახს ქოს — არცა მშობლს. კრისს კი ის ურჩევია,
ჭკოსი სწავლებას თავი დაანებოს და თვითონვე ისწავლოს ჭკუა-
სულ გამოუღაჟა ჩემს ქმარს ტვინი თავიანი იდიოტური იდილაჟა.
მით. მოთმინების ფილა ამესუს.

(აიგანზე კრისი გამოჩნდება. უცეკ ჩაქმულა, მის ფეხის ხეშა
რომ გაყოვნებს, სულ შავნინე მიიხედვას)
სი.უ. (ღიმილით) — გამარჯობა, გენაცვალე. დედა როგორ
არის?

კრისი. მ. მე მგონა, ჭორკი ჩამოვიდა.
სი.უ. არა, ჩვენა ვართ.
კრისი. სიუხი, იქნებ დამეხმარო. ადით და დედაჩემი დაა-
შვილეთ. სულ მოიშალა.
სი.უ. ჭერ არაფერი გითქვამთ?
კრისი. (ჩაიკინებს) არა, მაგრამ, მგონი, მივიცხვად. დედაჩემის
ამაზე ხომ იცით!

სი.უ. (აიგანს მიუხალვადება)
მათილი ხარი, წინასწარვე გძრძობს ყველაფერს (უცეკ აიგან-
ზეა) — კეთილია ნუ გუფურტებთო. შეეჩვევა ამ ამბავს. (ენს მიმარ-
თავს) თქვენ და კრისი ხომ გაპროლი ვაშლივით გავხარით ერთმანეთს.
(ცილიან, სიუ სასლში შევა)

კრისი. საინტერესო ადამიანია, არა?
ენი. ჰო, ძალიან.
კრისი. მოწყალების დად გამოდგება, იცი...
ენი. (დამიუღლად მაგრამ ცილღობს თავი შეიკავოს)
აღარ მოიშალე ძველებური?..
კრისი. (ცელავ იღიშება) — არ მოვიშალე?
ენი. ვინც უნდა შეგებდეს, ყველას გამოუძებს რაიმე სათ-
ნებლას, საიდან იცი, რომ მოწყალების დად გამოდგება?

კრისი. რა მოვლის, ენ?
ენი. ამ ქალს შენ სძულხარ. ენაზელი...
კრისი. რა მოვივია, ენ... ზეპია ხომ არ გვიბნა?
ენი. ექ, კრის!
კრისი. მითხარი, რა მოხდა?
ენი. რატომ დამიშალე?
კრისი. რას ამბობ!
ენი. სიუ აბტიკებს, კელერი აქ ყველას დანაშავედ მიანიჩო.
კრისი. (გვერდზე გაიხედვას)
აჰ... მო... (მას შეეკურებს) მერე რა მოხდა?
ენი. აუი ყველაფერი დაივიწყესო... რატომ დამიშალე,
კრისი. მემონდა აქ ჩამოსვლაზე ხელი არ აგელო. ვიცო,
რომ ბევრს დანაშავედ მიანიჩა მაჩაჩები. შემეშინდა, შეეც ასე არ
მოგაგონებოდა.

ენი. როდის გითხარი, ევეი მებარება-მეთქი.
კრისი. თქმით ამას არც არაფერ ამბობს.

(პაუზა. თვალებს გაუსწორებენ ერთმანეთს)
ენი. ვიცი, როგორ გიყვარს მამა, მაგრამ ხომ არ შეიძლება...
კრისი. როგორ გგონია, ვაპატებოდ ამას?
ენი. კრის, მე საკუთარი მამა დავგეე...
მაგრამ თუ ენ ამბავი ისე არ არის, როგორც აქამდე ვგეგოდა...
კრისი. ვიცი, ენ, მესმის...
ენი. ჭორკი კოლუმბუსში იყო და არა მგონია, მამის ლოცა-
ურთხევა ჩამოგდებოდას...

კრისი. ჭორკისა ნუ გეგონია, ჩამოვიდეს.
ენი. გაემიორე ეს. კიდევ მითხარი.
კრისი. მამაჩემი უდანაშაულა, ენ. სულ ტუპოლიად სდებდნენ
ბრალს... წარმოადგინა, რა ვადიბანა?.. ნეტა, შენ თვითონ
როგორ იქნებოდი მის ადგილზე? მერეწუხენ ენ, რომ არავითარი
გაუგებობა აქ არ არის. დამიჩერე, გენაცვალე.
ენი. (ჭერ ყუყმანობს, მერე მოუხევეა) მჭერა.
(პკოცინან ერთმანეთს, ვერ ხედავენ როგორ გადმოვად-
კუთერი აიგანზე. იგი მათ შეეკურებს)
კელერი. ვინ იტყვის, აქ საიმიჯე არ არისო?
(ახლავარდები ერთმანეთს გაპირდებიან და დარცხენილები

ცილიან, კელერი დაბლა ჩამოიდას)
კელერი. დღეს ჩვენ ვლენასწავლობთ, ენ. (დღეღებ, მარტოხაში
ფეხზე ვადაიღებ). თავს როგორა გრძობ, ენ? მა, როგორა გრძობ?
ფილა, გაიხივება?

ენი. (ცილიანს) რა ვიცი, ჭერი არ გამომიცლიდა.
კელერი. (კრისს მიმართავს) ვაი, სირცხვილი!
კრისი. აჰ, შე ბებერი სელადონო?
კელერი. ი. სელადონო? რაადა?
კრისი. ფარგული სიტყვა.
კელერი. მერე რას იღანდლები?
(ცილიან)
კრისი. (ენს მიმართავს) — გინახავს სადმე ასეთი ბებერი
ბავშვი?

კელერი. ლუკმაპური ხომ უნდა მოვიფიქოვოთ...
ენი. (მამაკაცები იცინიან) ძალიანაც უნ დიდებლობი მავას.
კელერი. ამერიკაში ახლა ყველა მცენიერი და სწავლული
ხდება, მალე ნავის გადამტრელსაც ყველარ ვიშვინოთ.

(ცილიან)
მაღე აღბათ ქარხნის მეპატრონეები იქცევიან ვირებად.
ენი. თავს ენ იტყუნებო, გონი — თქვენ არა ხართ ასეთი
მეპატრონე.

კელერი. (ამიოტორებს) იცი არ, ენ... (ცლოდებიან, რას იტყვი-
სო. იგი კარგად მოეწონება საკანქელში და ჩაღვირებულ გაკუ-
რებს სიციცეს) აუერ შენი ძმა, ჭორკი... სწორედ ახლახან ფეი-
რობდა მასზე. მინა მინა შეტავაზო. კარგი იქნება შენ თუ
ეტბევი, ენ... სერიოზულად... აუი ამბობ, ავადმყოფობსო... რა ჭან-
დახა უნდა იმ ნიუ-იორკში, ისეთ კონკურენციაში? — პირიდან
ლუბას აღიანა ერთმანეთს... აქ ამდენი მეგობრები მყავს. ზოგა
ქაღაშის ცნობილი ვქვითა... დავებმარები, ხელს შევუწყობ...
ბარზე აქ მოეწყოს.

ენი. ღიდ სიციცის იჩენო, გონი!
კელერი. რა დიდი საქმე ეგ არის! გამიგე, ჩემო კარგო. მე
კრისს ვაპირებო.

(ჭერი პაუზა)
ენი ახლავარდებ ხარ. რაც დიდი გავა, მით უფრო სასიამოვნო
გახდება შენთვის, როცა რაიმე წარმატებას მიიღწევი. ჩემი ერთად-
გერთი მიღწევა — ჩემი შვილია. გავა ერთი წელიწადი, წელიწადნახე-
ვართ და მამაშენსაც გამოუშვებენ. ვისთან დარჩუნდება? რა თქმა
უნდა, თავის შვილიან — შენთან. შენ დაბრუნდება, დაბრებულნი,
გაქამებულნი...

ენი. ამას რა მნიშვნელობა აქვს, გო?
კელერი. ახლა ამბობ ამას ანუ. მაგრამ სისხლი წყალი რი-
და. როცა უფრებს გამოვიტყენ... ჩემი შვილიც შენთან იქნება,
შენს სახლში... მოკლედ, არ მინდა ჩვენს შორის მტრობა იყოს.
(ხელთ ანიშნებს კრისზე და თავის თავზე)

ენი. პირობას გაძლეთ, არავითარი მტრობა არ იქნება. ნუ
გუფიქობთ.

კელერი. შენ ახლა შეეყარებულნი ხარ. მე კი მეტი გამოც-
დილება მავებს და ვიცი: შვილი — შვილია, და მამა — მამა. აჰ,
რა მფიქრებს მე. იქნებ ისეც მოხდეს, რომ...
(მცირე პაუზა)

ენტა კი მართლა მოახერხებდ ამას. მამაშენი მე ხმას არ გამ-
ცემს. შენ — მოვიმენენ, შენს ძმასაც მოგსმენს... მიიღო მასთან
პირდაპირ ციხეში და უთხარათ: აჰ, ძალიან რომ გამოხვალ,
კრის მიველდები ქარხანაში.

ენი. (გაევირეებულ, ელანაქემივით)
თქვენ იტყვი თქობობ მასთან მოგსანახებას?
კელერი. არა, შეგანახებას რატომ. სამუშაო მივეცი.
(პაუზა. კელერი აწინდეს, რომ ენი სახტად დარჩა. წამოიღებია
და ავზნებულად განაგრძობს).

მინდა წინასწარვე იცოდეს, ახლავე ჰქონდეს იმიედი, მანამ
ციხიდან გამოსულა, რომ უმუშევარი არ დარჩება. ეს დარღ-
შეუშვებუქვებს, დაამწვადებს...

ენი. (თითქმის შეშინებულა; საკუდურით)
თქვენ რა ვალდებულნი ხართ, დღესმარათ!

კელერი. კი. მართალი ხარ... ჩემი ვალდებულება ის იქნებო-
და. ციხიდან ჩამეტყობა მისთვის...
კრისი. უნდა ჩამეტყობო. კიდევ. ქარხანაში აღარ დავინახო!
მორჩა! ნეტა რას უღლებ ტანა? ხალხი რას იფიქრებს!

კელერი მინც ვერ გამიჯი, რატომ სურს ენს მისი დსჯა?
 კრისი. მამა მისი! თუც ასე ეუბნება გული...
 კელერი. არა, მინც...
 კრისი. (თითქმის გაბრაზებულად) — რა შენი საქმეა
 კელერი. (თავს იკავებს) — მამა—მამა! (ხელს ლოყაზე
 მოსწავს). სჯობს... გავიარო. (რამდენიმე ნიბიჯს გადად-
 ვას, მიბრუნდება. იღივება. ენზე უჩვენებს).
 არ მიდა ძალა დაგატან, ენ.
 ენი. სჯობს, ყველაფერი დაიფიქრო, ჭონ.
 კელერი. მართალს ამბობ. (კრისს)
 მართლაც კარგი გავიარა.
 კრისი. იქნებ გავიარო, ა?
 კელერი. ისეც მართალია.
 (იღივებს. კელერს შეტრიალებდა, მარჯვნივ შემოვარდება ლიდი).
 ლიდა. (კელერს მიმართავს) სულ დამაინფუდა... (შენიშნავს
 კრისსა და ენს) სალაში — (ქონს მიმართავს) თმას დაგინვა-მეთქი.
 კიტს შეშობილი. ხომ არ დაუფარცხნა ჭირ თმა?
 კელერი. სულ ასე პირმცინარე, მზიარული! მა, ლიდი!
 ლიდი. რატომაც რა?
 კელერი. (აღის აივანზე) ამოდი, ჩემს კიტს თმა დაუვარცხ-
 ნე.

(ლოდი აივანზე აღის)
 დღეს მაგიბი დღესაწაულია. გააკობტავე. ვალამაზე (კარბოთან
 შედგება და ენსა და კრისს ჩამოხედავს) კარგი სიმღერა არ გამო-
 დის! (დაბალო და სასიმოთონო ხმით მღერის)
 „აიი ზეითი დაუვარცხნე
 ჩემს კიტს თმა მალე“.
 (ლოდი მას სახლში შესწრებას)
 „გალამაზდეს, გაკობტავდეს
 იმას ენაწავალე“.
 (ენს მიმართავს) არც ისე ცუდაა ჩემისთანა კაცისთვის —
 მხოლოდ ერთ წელწინდს დადილიდ საღამოს სკოლაში.
 „აიი ზემოთ, ჩემს კიტს
 თმა დაუვარცხნე.
 გალამაზდეს...“

(თითქმის მიიმალა კარბოში. ენაში შემოდის ჭიმ ბეილისი,
 შეჩერდება. აგზნებულია).
 კრისი. (შენიშნავს, რომ ჭიმი მათ შეტყურებს)
 რა მოხდა? ჭორჭი სადაა?
 ჭიმი. დედა სადღაა?
 კრისი. ზემოთ. იცავს.
 ენი. ჭორჭი სად წავიდა?
 ჭიმი. მარჯვნივ. ვახოვე ექ დაეცადა. უური მივადე, დამო-
 ჭერეთ... (ენი გაუფიქრებლად უგდებს ურს) აქ ნუ შემოიყვანო.
 ენი. რატომ?
 ჭიმი. კეიტი ისედაც ცუდაა, ვერ აიტანს, ასე უფრად...
 ენი. რას ვერ აიტანს?
 ჭიმი. რას მამასხარავებ? ვითომ არ იციო, რისთვის ჩამო-
 ვიდა? გაოფლებულია. წაიყვანეთ სადმე მოშორებით და მოეკა-
 რარკეთ.

(ენი ხეივანში გაეგოს, მაგრამ უცებ კელერს დანახავს და
 შეჩერდება. კელერი სახლში შედის)
 კრისი. (შეშფოთებულია და ამიტომ გაბრაზებული)
 რა დიდებრივით ჭორკანობ!
 (კრისი მიდის საავტომობილო გზისკენ. ჭიმი შეჩერებს)
 ჭიმი. ენს წასაყვანად ჩამოვიდა. გამაგებინეთ, რა მოხდა?
 (ენს მიბრუნდება) თქვენ ხომ იცით ყველაფერი?! წადით სადმე,
 ცალკე მოვლანარკეთ.

ენი. (ლაპარაკი უქრისს, მიმართავს კრისს)
 მე თვითონ წაიყვან... სადმე. (წასვლას დააპირებს).
 კრისი. დიაცა!
 (ენი შეჩერდება)
 ჭიმი. სისუღელის ნუ სჩადიხარ!
 კრისი. გაჩუმდი! მაგინა არავინა აქ ერწინა აქა.
 (კრისი გამწეებს, მაგრამ მშობნე შეეფუთება ჭორქს და
 შეჩერდება. ტოლები არიან, ჭორჭი უფრო ფერმკრთალია.
 საბარაოსს წყნარად, თითქმის ეშშია წონასწორობა არ
 დაეკარგოს. ვრთი წუთი მდუმარედ დგანან, მერე კრისი

მიუახლოვდება, გაუღიმებს და ხელს გაუშვებს)
 კრისი. ურჩა! ექ რას უღი? ვეღარ შემიხვედა?
 ჭორჭი. ექიმმა მიიხრა, კეიტი ავად არისო. მეც...
 კრისი. მერე რა მოხდა? მინც მონიღომებს შენს ნახავს.
 დღისა აქეთა გელოდებო.
 ენი. (საუღლის გავისრავს) — როგორ გაქუქიანებულა!
 შეტი პერანგი არა გაქვს თან? (სიუ შემოიღის)
 სიუ. (ეკვალიფილო კლითი) სახანოდ არ წვაიდეთ, ჭიმი!
 ჭიმი. სახანოდ ცხელა მანქანაში.
 სიუ. სადგურში დირიუბალით გადაფრინდი?
 კრისი. ენის ძმა გავლავთ, სიუ. ჭორჭ — მისის ბეილისია.
 სიუ. (ხელს ჩამართავს) — გამარჯობათ.
 ჭორჭი. (ქულებს მოუხდის) — აა, თქვენ იყიდეთ ჩვენი სახლმე?
 სიუ. დიახ. წასვლის წინ შემოიარეთ, დაათვალიერეთ. ნახეთ,
 ახლა როგორი მოწყობილია.

ჭორჭი. (მომოხდება) მე ისეთი მერჩინა, როგორც იყო.
 სიუ. (ენს) რა გულახდილი უყოფი.
 სიუ. ასეთი სახიათი აქვს. (ხელს გამოსდებს სისუს). ისევე
 შეგვხვდებით. (წასვლას აპირებს. მიმართავს ჭორქს). დამშვიდდით.
 უმაწვილო, დამშვიდდით.

კრისი. დაშფოთებით ვარ, რომ სტუმარი მოვიყვანე. (სიუ და
 ჭიმი დედას)
 კრისი. ფორთოხლის წვეწს არ დიდვე? სავანგებოდ შენთვის
 მოაწადა დედამ.
 ჭორჭი. (ნაძალადევი თავზიანობით) რა კეთილი ადამიანია
 ჭირ არს დაიწინა, რომ ფორთოხლის წვეწს მიყვარს.
 (ენი დასახებს ფორთოხლის წვეწს)
 კრისი. რამდენი დაგილევა ჩვეწს სახლში მა, როგორ ხაო.
 ჭორჭ? დაქვეტი.

ჭორჭი. (მღელვარებისაგან ლაშის სუნქვა შეერკას, მოუცენცენ-
 რადა)
 დაიცა, სული მოვიტყვა.
 (მიხედვ-მოხედვად)
 თვალებს ვერ ვუჭერბ.
 კრისი. რასა?
 ჭორჭი. რომ ისე ექა ვარ.
 კრისი. რა მოვიგოდა, განერვიულებულხარ!
 ჭორჭი. ასე მომდის ხოლმე საკაბობობით. შენი საქმე როგორ
 მიდის? დიდი ვინმე გამხდარხარ, არა?
 კრისი. არც ისე. შენი კანონები როგორღაა?
 ჭორჭი. რა გთხარა! მოსახლში რომ ვინქეტი და გსწავლობ-
 დი. გონიერული მტყუნებოდა, მაგინა თქვენთვის ხომ სულფითია,
 მინც არაფრად აგდებთ კანონებს. ეს ხეები რამოდენები დაწრ-
 ლოდა!

(გადატეხილ ხეს შეხედავს) ეს რაა?
 კრისი. ქანმა გადატეხა წუხელ. ღარის სამახსოვრად გეკო-
 ნდა დარეული.
 ჭორჭი. რაა? შეგეშინდათ, არ დავცავიწუდებო?
 კრისი. სამართლიანი შენიშვნაა.
 ენი. (სუბარში ჩაერევა)
 როდის აქეთა ქულის ტარება დაიწე.
 (ქომა მიაქვს მასთან)
 ჭორჭი. (ახლა შენიშნავს, რომ ხელში ქუდი უქრავს)
 დღეს პირველად დავიხტე. მინდოდა პროკურორს დამგმეგ-
 ხებოდი.

(გაუწვიდის ქულს). ვერა ცნობ?
 ენი. ვერა. ვიხია?
 ჭორჭი. მამახია. მთხოვა, აბარეო.
 ენი. როგორ არის?
 ჭორჭი. დაბატარავებულა.
 ენი. დაბატარავებულა?
 ჭორჭი. მო. სულ დაღუღულა.
 (ხელთი უჩვენებს მიწილან პატარა სიმალეს)
 ძლივს დავინახე. ასე მომდის ხოლმე პატარა კაცუნებს! კილვე
 კარგი, დროზე მივუსწარიო... ერთი წელჯი, და ალარაფერი დარ-
 ჩნებოდა მიგინა. სულ გაქრებოდა.
 კრისი. რა მოხდა, ჭორჭ? რა ამბავია?

ქორტი რა მოხდა? როცა აღმაიანს არარაობად აქცევთ, რაღა საჭიროა ამ ოპერაციის განმეორება!

ქორტი. მანაც ვერაფერი გავიგე.
ქორტი. (ენს)
ქერი არ გათხოვლიხარ?

ენი. ქორტი, იქნებ დაჯდე და მოისვენო, ასეთი...

ქორტი. მითხარი, არ გათხოვლიხარ?

ენი. ქერი არა.

ქორტი. მაშ, არც გაკვეციბი მაგას.

ენი. რატომ? რატომ არ უნდა გკვეციე?

ქორტი. იმიტომ, რომ მაგისმა მამამ ოჯახი გაგინადღურა.

ქორტი. ქორტი, გამიგონე...

ქორტი. ოთავი დანებებ, ქრის! უთხარი, რომ შინ გამომეყე.

რა საჭიროა ჩუბუი. შენც ხომ იცი, რისი თქმა შემოიძლია?

ქორტი. ქორტი, მართლა ნებშიდა ხომ არ გგონია შენი თავი?

ქორტი. ე...
ქორტი. უბედურებაც ეს არის, რომ მთელი შენი ღლე და მოსწრება სულ ასე ფეთხაივითა ხარ... რა უნდა თქვა? ბავშვი ხომ არ გგონია შენი თავი?

ქორტი. ი. დაიხ, ბავშვი აღარა ვარ!

ქორტი. რა ქვირთ მოიხარა! თუ რამე სათქმელი გექვს, თავიანთად გვითხარი.

ქორტი. ზრდილობას ნუ მასწავლი.

ენი. ჩუმა!

ქორტი. (შეაღწი აიხს შემოპირკას) ილაპარაკებ თუ არა ისე, როგორც გონიერ აღმაიანს შეფერხებს?

ენი. (სასწრაფოდ მივარდება ქორტს, რომ დაამშვიდოს) დაერბი, გენაცვალე. დამშვიდე! რა მოვიცა? (ქორტი დაინებდა ენს, ჩამოუღება და მას შეუტურებს) რა მოვიცა, მითხარი.

ქორტი. (სულ ეტუბება. ენს მიმართავს)

ქორტი. მას შემდეგ სულ თავადურა დადა მთელი ჩემი ცხოვრება. შენი წარსულის შემდეგ ვეღარ მოვიცედი, სასახურსო ვეღარ წავედი, მამაჩემთან წასვლა მომიინდა. მომიინდა, მისთვისაც მეთქვა, რომ გათხოვბას აპირებდი. სხვაგვარად არ შემეძლო, ენ... ჩემს სულდავლობა გაიჭრებოდი. არ გვეპატებოდა, ერთხელაც არ მიინახავს, რაც ომიდან დაგბრუნდი. წარსულიც არ მიმიწერია. ახალი წყლიც არ მიმილოცავს! რომ იცოდე... არა, შენ არ იცი, რა საქმე უყვებ...

ენი. (შეშინებულია)

რა არ ვიცი?

ქორტი. არა, საიდან გეცოდინება? იმ დამებ, მამაჩემი რომ ქარსაწიშ მივიდა, დამის ოსტატმა გაბზარული ცოლინდრის ნაწილები აჩვენა თურმე. ეტყობა, დამუშავებებს დრის რაღაც გაუფუძლა. მამას მამაზე ცოლისი დაურქენია ტელუფონით და უთხოვია, ახლავდე მოდიო. მაგრამ დრო გადიოდა, ქონი კი არ ჩანდა მეორედ დაურქენა მამას. ამ დროისათვის უკვე ასამდე დიდექტური ნაწილი დაგროვდა... არბია მოსვენებას არ იძლეოდა, დაეი ნებით მოთხოვდნენ ამ ნაწილებს. მამას აღარაფერი შერჩა ვახს. გზავნი. მაშინ რომ უთხრა... ტელუფონი, — შეუტევი, შეაღამაზე ისე, რომ მზარი როგორმე დღიფაროს, და გაგზავნეო.

ქორტი. დამთავრე?

ქორტი. არა, არ დამთავრებია!

(ენს მიმართავს)

მამა შეშინდა. არ იცოდა გაბზარული ნაწილები ფრენას თუ ვაძლევდა. შეშინდა, საშხერდო დამკვიცი დიდქეტებს აღმოაჩინეს. მაგრამ ქომ დაარწმუნა, გაბზარული ნაწილები ნამდვილად გაძლევბას ფრენას და თან ფიცით აღუთქვა—მთელ პასუხისმგებლობას მე ვისრულობო. მამა მანც არ მოუგრა, შენ თვითონ მოდი და შენი ხელით გაგვანეო. მაგრამ ქომ შეგიძლო ქარსაწიშ მიხვლა... ავაღ გახდა! ავაღ! გრამი დღეცა უყვებ! მოულოდნელად ისე კი აღუთქვა, პასუხისმგებლობას მე ვისრულობო. გენისი, მე? მაგრამ სასამართლოში ძალიან დღვილია მისი ურყეობა, რაც ერთხელ ტელუფონი გითქვამს... ასეც უნდა: მართლაც უარყო. ახლა — ყმ დიდე კაცია... მამაშენი კი ციხეში გდაა, როგორც ბოროტკომპედი. (წამოღლება).

ახლა თქვი, რას აპირებ? გინდა ქამო ამათი სურვი, ამათ ქვერქვეშ გინდა დაიძინო? მითხარი, მისასუბე.

ქორტი. შენ, შენ რაღას აპირებ, ქორტი?

ქორტი. რა უნდა ვქნა—მამაშენი ძალიან მოხერხებულად გამოცა. მე სავ შემოდიხი, ტელუფონით ლპარაკი სასამართლოში დავამტკიცე. ვინ დამჭერებს!

ქორტი. (წამოღლება)

მაშ, აქ როგორღა ბედავ მაგის მტკიცებას?

ენი. ქორტი, სასამართლო ხომ...

ქორტი. სასამართლოში არ იცნობდნენ მამაშენს! შენ კი იცნობ. გულში ხომ მანც გჭკრა, რომ გჯო დამნაშავე!

ქორტი. (ბელს წააუღებს და დაამზარალებს) გაჩუმი, თორემ კონსერვით გაგავაღებ.

ქორტი. ენის ხომ იცის! ენის იცის.

ქორტი. ენის მომრე, ენ. წაუყვანე.

ენი. ეს მეც ვიცი. მამაჩემმა ავი სასამართლის განუხვება, მაგას...

ქორტი. (თათქმის ყვირილით) — სასამართლოში არ იცნობ. დენე მამაშენს, ენ!

ენი. ჩუმა! იგი ხომ ყველაფერს იტყვის. არც ტუული გაუქირდა.

ქორტი. (გამომწვევად) ერთი კითხვას მოგცემ, ოღონდ თვალი გაიხსწორე და ისე მისასუბე.

ქორტი. (გამომწვევად) გავისწორებ თვალს.

ქორტი. მამაშენს ხომ კარგად იცნობ?..

ქორტი. ვიცნობ.

ქორტი. ისეთი მუერუნე და მესატრანე, როგორიც მამაშენია, განა ვიქმის მისცელება ნებას, ასი, ასოცი ცოლინდრი შეტელსთა და უთისოდ გატანათ ქარსინდა?

ქორტი. რაგონაც არა!

ქორტი. ის კელერი, რომელიც ქარსინდა წაღსვლისას თვითნებ ამოწმებს, თველა ენათაუთა თუა გამორულიო?

ქორტი. (თანდათან ბრახლება) დიახ, სწორედ ის ქო კელერი.

ქორტი. კაცი, რომელმაც ისეც კი შეპირად იცის, რამდენი წუთით მიღის მისი მუშა საპირფარეოში?

ქორტი. სწორედ ის კაცი.

ქორტი. მამაჩემმა კი, ამ შეშინებულმა თავგამა, რომელც დამოუკიდებლად პერანგის ყოღვასაც ვერ ბედავს, ახლა გაბედა და პირადი რისკით ასეთი საქმე ჩაიდინა!

ქორტი. დიახ, სწორედ იმიტომ, რომ შეშინებული თავგაია, სხვას გადააბრუნდა დანაშაული, ვუკაცობა აღარ ეყო თავისთავზე მიიღეს. სწორედ მან ჩაიდინა დანაშაული. სასამართლო ვერ დააჭერა, შენისთანა სულელი კი, ავერ ადვილად მოტაცუა.

ქორტი. რატომ ცრუობ? თავს რად იტყუებ?

ენი. (შეკარწუნებულია) გაჩემდი!

ქორტი. ახლა მე გვითხვი, ქორტი: თუკი აქამდე სწორად მამაჩინდა სასამართლოს გადაწყვეტილება, ახლა რა მოვიციდა?

(მცირე პაუზა).

ქორტი. იმიტომ, რომ წენა გჯეროდა... მართლა გუნებნის. მეც იმიტომ დავჭერე, რომ შენა გჯეროდა. დღუკი კი მამაჩემისმა მოვისმინე სიმათრე. და ეს სიმათრე სასამართლოს გადაწყვეტილებას არა მჭავს. ვინც კი იცნობს მამაჩემს, და მამაშენსაც იცნობს, მამაშენე დაიჭერებს ამას. მამაშენმა მოტაცუა იგი. მამაშენმა გავტარებია, რაც კი რამ გვევალა. მაგრამ ველაფარის გაუხვლები, ჩემს ძალღონეს აღმეგებე. ახლა რა არც დამჩრა დესაცვი, იმის წარსთვის აღარ დაგინებე—ენს სჯარ დაგინებე!

ენს მიუბრუნდება). ჩაალავე შენი ბარგი. აქ ყველაფერს სისხლს ცხვია. შენ ამას ვერ აიტან. შენ სხვა ბუნებისა ხარ.

ქორტი. ენ, ვერუ გჯერა?

ენი. (მასთან მივა) — ტუულია ესა? ნამდვილად გჯერა?

ქორტი. რატომ ეკითხები? ეს ხომ მამაშენის საქმეა. (ქრისი) ეკვი მაინც არ შეგაჩრავია?

ქორტი. ეკვი შეშეპარა, მერე რა მოხდა. ეკვი ყველაფერზე შეიძლება აღმარს აღმაიანს.

ქორტი. რას ყველაფერი იცის, ენ... იცის!

ქორტი. ნებშიდა!

ქორჯი რატომ შენი სახელი არ მიციე ფრანს? ამისხენა?
ქრისტი. მაგას რა მნიშვნელობა აქვს ფრანს ხომ ჩემი არ არის!

ქორჯი. ვის ატყუებ?.. საუთარ თავს თუ ენს? მამ ვის დარჩება ფრანს, მამაშენი რომ მოკვდება? (ენს) შენ ხომ იცნობ ამათ, ორივეს კარგად იცნობ, როგორც გვიანია, ახალ ახრას არ გამოაკრავდნენ—ჯო კელერი და შვილი! (პაუზა)

შენ თუ გეშინია, მე თითონ გამოაკრევე, ახლავე გამოაკრევე. ქრისტი. რისი უნდა მემშობდეს!

ქორჯი. მამაშენთან შემახვედრე. მოველასარკები, ათი წუთის შემდეგ სიმართლეს გააგებ, თუ გენიშია სიმართლისა? ქრისტი. არ მემშინია. მე უკვე ვციც სიმართლე. მაგრამ დედა არის ავად და ავადმჯავებს ყერილები. შენ კი ყერაყერას გახდები, მამაშენთან ჩხუბის ვარდა.

ქორჯი. აბა, მაღალარკე.
ქრისტი. აჰ ჩხუბის ნებას არ მოკვებ!

ქორჯი. ენს მიმართავს!
ხომ ხედავ?

ენი. (ნაწარფაოდ მიიხედავს სახლისკენ, აიღლებით)
ვიღავა მოდის.

ქრისტი. (სახლისკენ მიიხედავს. ჩუმად ეტყვის ქორჯს)
კრინტი არ დახმარა.

ენი. ახლავე წადი. მე ტაქსს გამოვუძახებ.
ქორჯი. შენც წამოხვალ...

ენი. ჩვენს ქორწინებაზეც არაფერი თქვა, კიტტა ჭერ არ იცის... გესმის? არ გაბედო! ქორჯ, გემუდარებო, მკვიანად იფავი. (ნაბეჭობის ხმა ესმის). ჩუმად!

(აიგანზე დედა გამოჩნდება. გამოწყობილა, თმა გულმოდგინედ აქვს დავარცხნილი. გველა იქით მიაიგდებს. ქორჯს რომ შეინახავს, დედა ორივე ხელს გაშლის და სანქსპირად დაშვავდა კიბეზე).

დედა. ქორჯ, შვილი!
ქორჯი. (არეულად გამარჯობა, კვიტი.

დედა. (სახეზე ხელს გადაუსვამს)
დახვერუდდარ, ბიჭო, დაუხვერებიხართ. (თმაზე გადაუსვამს)

ენს) სულ გათორბულხარ.
ქორჯი. (ქალს წყურფული და ბუნებრივი თანაგრძნობა გულზე მოხვდა. ნაღვლიანად გაიღიმებს)

ქო, დახვერდი...
დედა. აჟი გეუბნებილი ომში წავსვლის წინ, ორდენებისათვის თავს წუ გამოიღებ, ორდენებს ნუ გამოიკიდები-მეთქი.

ქორჯი. (ნაძალადევი სიტყვით)
მე კი არ გამოიკიდებივარ კვიტი, თავად მოვიდნენ.

დედა. (მართლა ვაჭაგრდება)
დახა, როგორ არა ყველიანი ერთნაირად ხართ. (ენს მიმართავს)

აბა, კარგად შეხედე! ეს არის, მოიკეთა? აჩრდილს დამხვავებნება.

ქორჯი. (თანაგრძნობა გულს მოუღმობს)
ჭანმრთელადა ვარ.

დედა. მე კი გული მიყვება, რომ გაუფრებ. დედაშენი რაღას ფიქრობს, არაფერს გაქმნებს?

ენი. დედამ რა უნდა ქნას, მადა არა აქვს.
დედა. აბა ერთი მე ვეგებავდი, თუ არ ექნება მადა!

(იციინან) ხანძარო შენი ქმარი (ქორჯს მიმართავს)
დაჩქი, ბუტბუტროდს მოვიწვავდი.

ქორჯი. (დაბნეულად იციინან) არა, მართლა არა მშია.
დედა. თქვენს შემუქურებს, გული გაგასკდება. რა დავებერთათა; ბავშვებო? წიღებზე ფეხს ვიდაგამიბი, თქვენთვის ვცრომობდი.. რა გამოვიდა!

ქორჯი. (გრძნობით)
თქვენი კი, სულაც არ გამოცვლილხართ, კვიტი.

დედა. აჰ არავინ არ გამოცვლილხართ, ქორჯ. ყველას ძველდურება უყვარხარ. სწორედ ახლა მოიგონა ჯო: შენ რომ დიხადა, წყალი დაკეტეს. იქითა უხნიდან ვეზიდებოდი ვედრებობი, ვინმე უცხოს რომ შეხებდა, მთელი უხანი ხანძარს ეკრებოდა. (იციინან)

(შენიშნავს ფორთოხლის წვეინს. ენს მიმართავს)
რატომ არ დააღვევინე?

ენი. შევთავაზებ.
დედა. (დაცინებით)
შესთავაზა..

(მალთი მისცემს ხელში ჭიქას)
ხელში უნდა მიგეცე! (მიმართავს ქორჯს, რომელიც იციინს)
დაჩქი, დედა. იქნება კაცის ფერი დაგედოს.

ქორჯი. (დაწვდნა) თითქოს შუკა მომშობდა, კვიტი.
ქრისტი. (ამაყად) დედაჩემს შეუძლია დამშუგული ინდოელი მიმე წონის ჩემპიონად აქციოს.

დედა. (ქრისს მიმართავს დაბეჭობით) რეტრორანი რადა ჩანაბნად გვიღეს! მაციათაში ლორი მაქვს, ჩაცივებული მარწყვი, ატაბი...

ენი. დიდებულა, მეც გიშველით!
ქორჯი. მატარებელ ცხრის ნახევარზე გადის.

დედა. (ენს მიმართავს) შენც მიღებარ?
ქრისტი. არა, დედა, ენი ჩვენთან...

ენი. (დააწებებს, სწრაფად მივა ქორჯთან) რა დროს წავსალა, ჭერ არ მოსულხარ, დარჩი; მიიხედა-მოხედა, ხალხს გამოცნაურე. ქრისტი. სულ გავიღურდი. ყველამ გადავიფიქრა.

დედა. კრის, თუც არ შეუძლები დარჩენი...
ქრისტი. არა, დედა, ჩვენ ქორჯზე ვთავაზობთ მხოლოდ, ენი...

ქორჯი. (წმინდება, კეიტის სათითო ცილობის თავიზიანად მიიღებს) კრის, ერთი წუთით მოიკვდე...
ქრისტი. (გაღიგებებს, მაგრამ მტკიცედ შეიწყვეტინებს) თუ წავსალა არ დაშლი, ახლავე გაგაცილებ სადგურზე.

თუ დარჩები, ჩხუბი არ ატები, მამაშ აბა ხარ.
დედა. სახსხარია რა უნდა ქონდეს? (მიუხალღებდა. განწარულდები, დიგინებთა და თანაგრძნობით უსვამს ხელს თმაზე).

რა გავიქს სახსხარია, ქორჯ. რაზე უნდა ვიჩხუბოთ? ერთი მშხი დაგვიცა ყველას. ნახე, ლარის ხეს რა მოუვიდა, ქორჯ? (ხელს მოკიკლებს ქორჯს. ისიც უხალღოდ მიყვება) წარმოგადგინა. დაშე სინაზარა ვნახე და უტებ ქატიც ამოვარდა, ეს... (აიგანზე ლიდი გამოჩნდება)

ლიდი. გამარჯობა, ქორჯ!
(მასთან მივა, ხელში ყვავილებით მორთული შლიადა უქირაგს) თხელაგ ნაზოართმევენ ერთნაშენის ხელს)

ქორჯი. გამარჯობა, კისის! რას აკეთებ? სულ იზრდები ან რაღად!

ლიდი. უკვე დიდი ვარ.
დედა. (ლიდის შლიაას გამოართმევს) შეხედა, შლიაას რა-ოროც კერას.

ენი. (დღფროთვანებულა) შენ თვითონ შეკრე?
დედა. ათ წუთში. (რეტორაქ შლიაას)

ლიდი. (გაუსწორებს თავზე) კი არ შევკრე — გადავიკეთე.
ქორჯი. თვითონვე იყავრ ყველგობის, ძველდურად?

ქრისტი. (დადაზე ამბობს) შეხედა, რა შწიიანია, მწევაარიადა აჟლა.

დედა. (ლიდის კონნის, ქორჯს მიმართავს)
ლიდი გენიოია! აი, ვინ უნდა შეგერთო ცოლა! (იციინან)

ნამდვილად გაგასუქებდა!
ლიდი. (რატომღაც აირევა)
ქარბით, კვიტი!

ქორჯი. ბავშვი მკავსო, გავიგონე.
დედა. კარგად ვერ გავიგონია; ხამი ბავშვი მკავს.

ქორჯი. (ცლტობა) შეურაცხყოფილებით, ლიდის მიმართავს)
მართლა ხამი გავს?

ლიდი. ჰო. ერთი, ორი, სამი! რამდენი ხანი გავიდა, რაც შენ წახვედი, ქორჯ.

ქორჯი. ვხვდები, მესმის.
დედა. (ქორჯსა და კრისს მიმართავს)
თქვენი უბედობლები ისია, რომ ძალიან ბევრ რამეს ხვდებით.

ლიდი. ზოგ რამეს ჩვენც ხვდებით.
დედა. ჰო, მაგრამ, იშვიათად.

ქორჯი. (პაუზა უჭრით) — მა, ფრეტივ არ გაიწვიეს და არა!

ლიდი. (მობიღებებით) არა, განაწვევ ანაწვე ყოველთვის ერთი წლით უფროსი გამოდიოდა.

დედა. მამა სულდასულწლიანი ბიჭები როცა გაიწვიეს, ფრენეს სწორედ ოცდარვა შეუსრულდა. ოცდარვაწინამდე რის

წავიანეს, ოცდაცხრისა გახდა. მიტომაც დაიწყო ასტროლოგიის შესწავლა. უკულოფერი დაბადების დღეზე დაიპოვებულბო. უკუ-დაფერზე ეს ახდენს გავლენას.

კ რ ა ს ი. მინც როგორ?
დ ე დ ა. (კრის მიმართავს) დიდი ფილოსოფოსი ნუ ვამხდები. ზოგჯერ ცრუმორწმუნეობაც სასარგებლოა. (ლღღის მიმართავს) უკუე დამათვარა ღარის შორისობა?
ლი ო დ ი. ახლაც ვაგივებ, მინც შინ მივდილიდი. (ნაღლიანად, თითქმის არეულად მიმართავს, ჭოროცს) ჩემს ბუ-ვეებს ეს ნახავ?

ჭ ო რ ჭ ი. აღარ ღარს...
(მტორე პაუზა)
ლი ო დ ი. (მთავლოდებია) კეთილი, ბედნიერად იყავი, ჭო რ ჭ. ჭ ო რ ჭ ი. გავაღობ. შენც ბედნიერებას გისურვებ... ფრენსკავ (ლღი გაუცინებს, მტრიალდება და შინსკენ ვაწყენს. ჭო რ ჭ ი. ღარს და მას შეუკურბებს)
დ ე დ ა. (თითქმის კითხვლობს ჭო რ ჭ ის ფერებებს) გაკობტვალა, ხომ?

ჭ ო რ ჭ ი. (ნაღლიანად) ძალიან.
დ ე დ ა. (საყვედურით) ხედავ, არ ღამაზია, სულელი! ჭ ო რ ჭ ი. (ხარბი თვალთ გაყურებებს, მერე წყნარად) უკულოფერს ღაზის მძებებს...
(ნელა მიდილობს)

დ ე დ ა. (თითქმის ემტრება) არ დამიჩერე და აი... რამდენჯერ გიხარია, შეირთ ეს გოგონა, ამ წუელთ ომს თავაი დიფინე-მეთი. ჭ ო რ ჭ ი. (თავის თავზე ცინებებს) ძალიან ბევრს იციანს-მეთი, ასე შეჩერებოდა.

დ ე დ ა. შენ კი ძალიან ცოტას იციანო! მანამ შენ იქ ფა-შინტებს ბებრადობ, ფრენსკავ აქ ლიდი ამოიღო მინაწი.

ჭ ო რ ჭ ი. (კრისს) ფრენსკავ მივითა ომი.
კ რ ა ს ი. უკულო ფრონტზე.
დ ე დ ა. (ცდლობს იველ თემას დაუბრუნოს საუბარი) შენ რომ ვაგივივებ, ჭო რ ჭ, ვახსოვს სწორედ იმ დღისს გიხარია, ეს გოგონა გიუვარს-მეთი.

ჭ ო რ ჭ ი. (სიცილით) საოცარი მიხედობლობა!
დ ე დ ა. თქვენზე უკვიანი მე ვარ და უნდა დამიჩეროთ, თქვენ სამეხის იდეალებზე გქონდათ. რა შეგვარა არ იდეალებზე ვაქ-დესხე. ეს კი (კრისზე ურენებს) წყინაში დღეს ფიქრზე ვიკარ დებია... (ლღღის სახლისკენ მიიხედავს) ეს ამხელა მუტრუკი სიზმრების წიგნის გარდა არფერს არ კითხობოდას, სამი ბავშვი გაჩინა და სახლაც ვამოიხლდა. მიუშეოთ ფილოსოფოსობას, თავს მიჩენ-დე. ჭო მს დაუჩერეთ, აქაურობას დაუბრუნდით, სახსახურს ის ვა-შოვინებებს, მე კარგ გოგოს გამოგარჩევ, სახეზე ისევ ღიმილი გადაეკლებდა...

ჭ ო რ ჭ ი. ჭო? ჭო მს უნდა ჩემი აქ ვაღმოსვლა?
ენ ი. (მამურად) მე დამავალა, შენთვის მეთქვა, რომ...
დ ე დ ა. ისე რად ვაგიჩენებს თავს, თითქმის გქუდელებ? ვითომ რა, იდეალებზე მოიხივებს ამას, ჩვენ შეგადგომო? ტაუილია ჭო რ ჭ, გულში შენ არა გაქვს ჩენი სიძულელი. შე ხომ გიცნობ, ვერ მომავლუებ. მე ვაბანავებდი ხოლმე, ჩილი რომ იყავი. უცებ ენს მიმართავს) მისტიტ მერსის ქალი ხომ ვახსოვს?
ენ ი. (იციანს) უკუე ვაგიროვა, ჭო რ ჭ.

(ჭო რ ჭ ი. ცინებს)
დ ე დ ა. ჭერ ნახე, ჭო რ ჭ. დარწმუნდები, რომ მშვენიერია, კ რ ა ს ი. ფერიკამიბი აქვს, ჭო რ ჭ.
დ ე დ ა. არაფერიც. ერთი პატარა ხალი აქვს ნიკაპზე.
კ რ ა ს ი. ორიც ცხვირზე.
(ხარბარებებს. აოგანზე ვაგონრდება კელირი, სიცილი მამინეე შეუქუდება)

კ ე ლ ე რ ი. (კლებზე დაეშვება ნაძალადევი გულთბილობით) ღმერთო ჩემო, ეს ვინ ჩამოსულა! (ხელს გაუშეგრს) ჭო რ ჭ, როგორ გამაბარე!

ჭ ო რ ჭ ი. (ხელს ჩამართმევს შეუბღუგუნსულად) როგორა ხართ, ჭო?
კ ე ლ ე რ ი. ისე რა. ბებრადები. ჩვენთან ხომ წამოხვალ, რესტო-რანში?

ჭ ო რ ჭ ი. არ შემიძლია, ნიუ-იორკში უნდა ვაგვრუნდე.
ენ ი. წავალ, ტაქს ვამოვიძახებ.

(ენი სახლში შედის)
კ ე ლ ე რ ი. სამწუხაროა, რომ დარჩნდა არ შეგძლია, დაჭევი (ეღრს მიმართავს) მშვენიერადა.
დ ე დ ა. რას ამბობ, არჩილდს დამსვავებია.
კ ე ლ ე რ ი. მეც მაგას არ ვამბობ! როგორ გამხდარხარ, ჭო რ ჭ, რა მოვიტე? (ციინება)

შარვალს ვუ ვიცავ სახლში, შარვლის აქიმიტი კი ცოლი მცემს. ჭ ო რ ჭ ი. სადურბოდან რომ მოვდილიდი, თქვენი ქარხანა დაჯო-ნახე. ფორდის წარმოება ვეცონება.
კ ე ლ ე რ ი. ნეტა მართლა! მაგრამ ფრანკოს ბევრი მყლია. (ფებს ვაღიღებებს, კარვად მოუწერია სმარზე)

მა, როგორც იქნა, ვადაწყვეტე მამაშენის ნახვა, არა?
ჭ ო რ ჭ ი. ჰო, ამ დღითი ვნახე, ახლა რას ამხელდები თქვენი ქარხანა?

კ ე ლ ე რ ი. ცოტა-ცოტას უველოფერს ვაზის ღლელებს, სარცეს მანქანებს, ვიარაღა, ვაღადა ჩემი ვარსკვლავი. მამაშენი როგორ-ღა? ხომ კარგადაა?
ჭ ო რ ჭ ი. (გამომცდელი თვალთი შეუყურებს) არა, ცუდად არის, ჭო.

კ ე ლ ე რ ი. ისევ გული?
ჭ ო რ ჭ ი. არა, მარტო გული რომ იყოს... სულაც.
კ რ ა ს ი. (წაბოდება) არ წავიდეთ, თქვენი ძვილი სახლი არ დავაფავადებოთ?

კ ე ლ ე რ ი. მოსკენე, ნუ აწუხებ, ჭერ სულაც არ მოუთქ-ვახს... ისეთი ცხოვრება, ჭო რ ჭ. პატარა კაცს შეეცოლა მოუვა და უკულოფერს, დიდ ვაიძვრებს, იმავ შედლობისათვის, მინისტრ-რებად ნიწვენენ. ნეტა, მცოდინდა, რომ მამაშენთან წახვალას აპი-რებდი.

ჭ ო რ ჭ ი. (თვალს არ ამორებს).
არ მეგონას, ასე თუ დანიტერებსდებოდი ჩემი წახვლით.
კ ე ლ ე რ ი. ჰო, ვარკეული მოსახლობით. მინდა იცოდეს, რომ როცა კი მოსიხლდება — ავადგოს მიიღებს ჩემს ქარხანაში. რა თქმა უნდა, ჩემზე თუ იქნა ეს დამორიდებული. მინდა ეს ვაგოს.
ჭ ო რ ჭ ი. (ღელას შეუყურებს) მაგრამ თქვენ მას სძულხართ, ჭო.

კ ე ლ ე რ ი. ჰო... მეც ასე მომჩენენა. მაგრამ კაცის ბუნე-ბიცვება ხოლმე.
დ ე დ ა. ბებრებრებს სიძულელი არ იცოდა.
ჭ ო რ ჭ ი. ახლა ისწავლა. რომ შეძლება მისცა, უველას კედელ-ზე მიხებრებდა, ვინც ამერიკაში ომიმ ვაღიღებდა.

კ ე ლ ე რ ი. ტუქია არ იცოდა?
ჭ ო რ ჭ ი. თქვენთვის აჯობებს, სულაც რომ ვერ იმოვის ტუქია, ერთი ცალიც...
კ ე ლ ე რ ი. სამწუხაროა.
ჭ ო რ ჭ ი. (შწარმედ) სამწუხაროა? რადომ? მშ რა ვეგონათ? როგორ უნდა მოვამციტო?

კ ე ლ ე რ ი. სამწუხაროა, რომ არ ვამოცდლობა. (წამოდება) ოცდახუთი წელია ვიცნობ და ხოლმე მაწუხებდა მისი სისხლ-ვერსობდენ ვერ ვააბართლებდა ხოლმე თავის საქვალს. ასე არ არის, ჭო რ ჭ?

ჭ ო რ ჭ ი. (ღლიარებს) დიუთ, რა...
კ ე ლ ე რ ი. ასეა, ასე. თუმცა ისეთი სახე გაქვს. თითქმის და-ვაიწუნდაო. ვახსოვს, ფლოდისტრატზე რომ ქარხანა გქონდა, ოცდაჩვიდმეტე წელს? მამინე კინაღამ აჯივთეთვა: ორი დედ-ღამე ისე ახურებდა ქვაბს, თურმე შოგ წვეთი წავალი არ უყოფდა. მა-შინც არ გატუდა, არ ცნო თავი დამნაწვევად. მერე მექანიკოსს გადავბარალე და მოვხსენი, რომ მამაშენის სახელს ჩიჩბი არ მოს-ცხებოდა. ხომ ვახსოვს?

ჭ ო რ ჭ ი. (წამოდება, ვამორდება მას)
ძალიან კარგად ვახსოვს...
კ ე ლ ე რ ი. მამ, ნუ დაივიწყებ, ნუ დაივიწყებ.
(სახლადან ვამოვა ენი და შეჩერდება. კელირი ვანაგორბოს) ბებრია ისეთი, ღოღუნ თითონი კი ვამართლდეს და თუნდა მოიღო ქვეყანა ჩამოახარონ.

(ორივენი ფეხზე დგანან. ერთმანეთს შეუყურებენ თვალბმში)
ენ ი. (მოუხალდეება მათ) ტაქსი მაღლ მოვა. პირს არ დიანა? დ ე დ ა. (მღლიანად) რა გეჩქარება, იმამის მტარებულნი წა-ხვალ, ჭო რ ჭ.

კელერი. დარჩი, ერთად ვისადილოთ.
ენი. პა, ჯორჯ? რატომ არ უნდა დარჩე. ტბაზე ვისადილებს.
გავხიარულდებით.

ჯორჯი. (ყვე კელერს შეხედებს, შერე კრისს, მერე ენს)
კარგი, დავრჩები.

(ღელას მიმართავს)
ლიდი?.. ლიდი და ფრენკი წამოვლენ?
დედა. ლიდიზე ასერ უკეთესს ავირჩევ.

(სცენის სიღრმეში მიდის)
ჯორჯი. (სიცილით) არა, სხვა არ მინდა.
კრისი. ერთს ვიცი, სწორად საშენის.

(ღელას ტყუილს შარღობა ტანგრად)
დედა. უჩა! ახლავე გამოვახე. (კრისი გადის)

(ჯორჯს მიმართავს) სახლში შედი, პერანგი გამოიცალე.
ახლა პალატოში გაიკეთე.

ჯორჯი. (ორკვლევი მიიხედ-მიიხედავს) არასდროს არ მიგრძნვინა
თავი შინაურულად, არასდროს... აქა ვგრძნობ მხოლოდ. კეთი, სულ არ
გამოცდილობათ. ისევე ახალგაზრდა ხართ.

(გოს მიუბრუნდება) თქვენც, ჯო. ისეთივე ჭანტიოდი ხართ.
პაერიც ისევე ძველებურია აქა.

კელერი. ექ, ავადმყოფობის დროც არა მაქვს.
დედა. თბუთმები წელია, თავი არ წამოსიციენია...
კელერი. (სწრაფად) მხოლოდ გრიპი მქონდა ერთხელ, აი,
მისი დროს.

დედა. როდის?
კელერი. აი, მაშინ რომ გავხდი ავად, არ გახსოვს?..
დედა. (სწრაფად) ზო, მართლაც... (ჯორჯს) — მაშინდელი გრიპის
გარდა.

(პაუზა. ჯორჯი გავშუბულია)
სულ არ გადახედავდი!
ჯორჯი. (აღვილიდან არ იძვრის)

ისე იშვიათად ავადმყოფობს, რომ ის გრიპი აღარც კი მომგონება.
როგორ შეგშინა მაშინ. ფილტვების ანთება უნებურად
მეგონა, თავი ვეღარ წამოშინა ლეგინიდან.

ჯორჯი. აი, ერთხელაც არ უფადმყოფი და...
კელერი. მესმის, მესმის, უმაჯილო. რა უნდა მექნა? თუ
თონვე ვნახობ, რომ ასე მიხება, იმ დღეს რომ ქარხანაში წავს-
ულიყავი, როგორღა ადევნებდი მამაშენს...

ჯორჯი. აი ამ თბუთმეტ წელიწადში თავიც არ წამოსიციე-
ნიათ?

დედა. მე ვთქვი, ავად იყო-მეთქი.
ჯორჯი. (ენს) შენ ხომ გაოგანე, რა იქცა?..
დედა. განა შენ კი გახსოვს რამდენჯერ გამხდარხარ ავად?

ჯორჯი. ფილტვების ანთება რომ მქონოდა, რა თქმა უნდა.
მესომებოდა.

ენი. გაჩუმდი, ჯორჯ.
ჯორჯი. მით უმეტეს, თუკი იმ დროს ჩემი ამხანაგი ქარხანაში
ავამარჯობს ზნაურებს აქრობდა? რა მოხდა მაინც იმ დღეს, ჯო?
(ღელა შენიშნავს ბაღში შემოსულ ფრენკს, რომელსაც რა-
ღაც ქაღალდი უჭირავს ხელში)

ფრენკი. კეთი კეთი!
დედა. ფრენკ, ჯორჯი არ ვინახავს?

ფრენკი. (ხელს გაუწვიდის) ლიდი მიიხრბა... ძალიან მინა.
რია... (აღვილებიდან ენა დაეხმის). ბოდიშს ვიბდი, მაგრამ, უჩვე-
ულოდ რა უნდა შეგატყობინოთ, კეთი. უკვე დავამთავრე ლარის
პორსკოპი.

დედა. იქნებ შენც დაინტერესდე ამით, ჯორჯ!
საიცარია, როგორ გებულობს ვარსკვლავებით...
(სახლიდან გამოდის კრისი)

კრისი. ჯორჯ, შარღობა ტელეფონთანაა, მიიდი, ელაპარაკე.
(შენიშნავს საერთო დამაბუღლებას)

დედა. (განწირულად) — უკვე დაამთავრა ლარის პორსკოპი.
კრისი. ფრენკ, სხვა დრო ვეღარ შეარჩევ?

ფრენკი. დიდი ადამიანებაც კი სჭეროდათ ვარსკვლავებით.
კრისი. თავი შენ გამოაუტყვე დედამამს მაგ სისულელეებით!
ფრენკი. რას ეძიხი შენ სისულელეს — იმას, რომ ქვეყნად
ჩვენზე უფრო ძლიერი ძალები არსებობენ?! მე ლარის ვარსკ-

ვლავები შევისწავლე. შენთან ჩხუბს არც ვაპირებ. მაგრამ შენ
კი ცოცხალი!

დედა. რატომ გგონია შეუძლებელი?
კრისი. იმიტომ, რომ ეს სიგეფა!

ფრენკი. მაღროვით, მოქმედით. მე შევისწავლე ვარსკ-
ვლები, მისი ცხოვრების გზას წარმართავენ ეს ვარსკვლავები,
კრის. სადაც აქ არაფერია. ღარის დალუქვის ცნობა თქვენც
ოცდამეათე ნომერშია მოიღო. ოცდამეათე ნომერშია კი მისთვის ბუღ-
ნიერი დღე იყო იცინე, რამდენიც გინდოდეს. ვიცო, რაზეც იცინი!
მილიონდობს ერთი თუ მოყვდება თავის ბედნიერ დღეს. ეს ფუქ-
ტია, კრის, ფაქტი!

დედა. (კრისა და ენს მიმართავს) განა ეს შეუძლებელია?
რატომ გგონია შეუძლებელი, კრის?

ჯორჯი. (ენს) — ვეღარ გაიგე, რისი თქმა სურს? წადიო,
ვერ მიხვით? რაღას უღდა?

(ფრენკიდან ისმის მანქანის საყვირი)
დედა. მაღლიბელი ვარ, ფრენკ. ტაქსი მოვიდა. სობოვე,
დაიცალს.

ფრენკი. ახლავე! (ხეივანში გავარდება)
დედა. (მიამხებებს) ახლავე გამოვლენ. უხიარო, დაიცალე!
კრისი. ენი არ გაუყვება, დედა.

ჯორჯი. რაღას უღდა? ხომ ხედავ, კეთი რას ამბობს — ერთ-
ხელზე არ გამხდარა ავად...
დედა. მე ასე არ მოიქვამს! გესმის, კრის?

(კრისი გახეივანში შეჭურვებს ღელას)
ჯორჯი. შვან აიძულა მამაშენი, ჩვენი მფრინავები დაბოლო-
თვიონი კი ლეგინში დამხალა!

კრისი. უხიარო, ენ. უხიარო!
დედა. მე უკვე ჩავალავე შენი ნივთები, გინაცავალ...
კრისი. რაო?

დედა. უკვე ჩავალავე შენი ჩემოდანი, დაკეტვის მეთი აღა-
რავებო უნდა.

ენი. არაფერსაც არ დაუკეტავ. მე კრისმა ჩამოიშვიანა და მანამ
თვითონ არ მტყუის წადიო, ფრენკს არ მოვიცილო... (ჯორჯს) მანამ
თვითონ არ მტყუის!

დედა. (კრისს) — თუკი მართლა ასეთი წარმოდგენა აქვს
ჩვეწე...
კრისი. გათავად! ამაზე ლაპარაკს ვიკრძალებ. კრისიტი აღარ
დახმართა არც სახანაოლოზე, არც ლარზე. მანამ აქა ვარ, ან
გავიგონო შენ კი ახლავე წადი, ჯორჯ, გესმის!

ჯორჯი. უხიარო, ენი ბოლოს და ბოლოს, ვინმე ხომ უნდა
უთხარას...
ენი. ვიხივ, გემუღარებო... ნუ, ჯორჯ, ნუ ტირი... გემუღარე-
ბო...
(გაღიანს. კრისი ღელას მიუბრუნდება)

კრისი. რა მოხდა? რატომ ჩალავე ენის ჩემოდანი? რო-
გორ გახედე?

დედა. კრის...
კრისი. როგორ გახედე?

დედა. ის აქ ჯედმეტია.
კრისი. მამ შეე ზედმეტი ვყოფილვარ.

დედა. ენი ლარის საცოლუა.
კრისი. მე კი ლარის მამ ვარ. ლარი დაიკლავ. ახლა მე
ვირთავ მის საცოლეს.

დედა. ეს არ მოხდება! არასოდეს!
კელერი. რა მოვიცილა, გაგაფი?

დედა. გაჩუმდი! შენ ჩემად უნდა იყო!
კელერი. არ გაჩუმდები! სამანავარი წელიწადია ვით-
მენთ შენს სიგეფას, ახლა...

დედა. (სილას გააწნავს)
გაჩუმდი! შენ არაფერი არა გაქვს საიქმელი. ახლა მე უნდა
ვილაპარაკო. ლარი დაბრუნდება. უნდა ველოდო.

კრისი. დედა, დედა...
დედა. უნდა ველოდოთ, ველოდოთ...
კრისი. როდემდის ველოდო? როდემდის?

დედა. (მოითინება ეკარგება) მანამ დაბრუნდებოდეს, მანამ
პარსი სული გვიკლავ, უნდა ველოდო.

კრისი. (გამომწვევად) არა, დედა! მე ენს ვირთავ.

დედა კრის, შენთვის ჭერ არაფერი დამიწლია, ახლა გიწლი, ნებას არ გაძლე!

კრისი, თუ ენი არ შევირთო, ლარიზე ფიქრს თავს არ დაანებებ შენ.

დედა, არც დავანებებ, არც შენ დაანებებ.

კრისი, მე იგი დღიხანია დავმარხო.

დედა, (ზურგს შეუქცევს)

მამონ მამაშენიც დამარხო.

(პაუზა. კრისი მებღაურებულიათა)

კელერი ა. გაგიდა!

დედა. (კრისი მიმართავს, მაგრამ არ უყურებს მას) — დამარხო-მეთქი მამაშენი! შენი მძა ცოცხალია! ცოცხალი რომ არ იყოს, გვერდის, რომ მამამისმა მოკლა... მამაშენმა... მიმიხვლი, რას ნათქვამია, და მამა შენ ცოცხალი — ისიც იცოცხლებს. ახლა ხომ მიმიხვდი? ღმერთი არ ინებებს, რომ პაპებმა თავიანთ შევლები დახოცონ! ახლა ხომ მიხვდი? ხომ გაივ?

(ველარ იკავებს თავს. სახლში შევარდება)

კელერი. გაგიდა?

კრისი. (ჩურჩულით)

მამ... შენი საქვაა ევა?

კელერი. (მუდარით)

ლარის არასოდეს არ უფრენია განამადგურებლთ.

კრისი. სხვებს?

კელერი. (თავისას იეჩნება) გაგიდა!

(ივს გადღვამს კრისისაკენ)

კრისი. (არ მოუღებ) გვეთხებო, შენი საქვა?

კელერი. ლარის თავის დღეში არ უფრენია 3.10-ით... შენ ვინ გვეთხება?!

კრისი. მამ, სხვები დაღუბ არა... სხვა ბებიები?

კელერი. (ეწინა შეიღის ასეთი ჩაცემისა)

რა შენი საქვა? შენ ვინ გვეთხებო?

(წერეთულად მიუახლოვდება, შეაფრთხობს შეიღის თვალები)

რა ქანდაკა გინდა?

კრისი. (სავიწებულშია, ჩემად)

ეს რა ქეი... რა ჩაიხიდე?

კელერი. (დაიხევა. მუტუს იღერებს)

რა შენი საქვა?

კრისი. მკვლელი ყოფილხარ!

კელერი. მკვლელი?!

კრისი. შენ მოკალი იხი.

კელერი. მე და — კაცის მოკლა?!

კრისი. მამ, მითხარი როგორ მოხდა. მითხარი, თორემ მე თითონ მოკლავ!

კელერი. (გაფრთხული შეიღისა ეწინა)

დამშუდდი, კრის, დამშვიდდი...

კრისი. უნდა გავიყო ყველაფერი! მითხარი, ახლავე მითხარი.

შენ გაზარული ცილინდრები ქონდა. რა უყავი იმ ცილინდრებს?!

კელერი. ჩემი ჩამორჩობა თუ გინდა...

კრისი. მითხარი, გიხმნე..

(თითქმის ერთი მისდევს და მეორე გაურბის. კელები სულ უქან-უქან იწეებს)

კელერი. შენ ჭერ ბავშვი ხარ, რა გეხმნის მამ, როგორ უნდა მოკვდილიყავი? მე ჩემი საქვე მაქვს, ქარხნის პატარონი ვარ, იცი, რას ნიშნავს ასოცი გაზარული ცილინდრი? წარმოების განაღვებურებს, მოსახლას! გამოღის, რომ მუშაობა არ მცოდნია. საქვეს თავს ვერ ვართმევ... მამონე გაკეთებენ ხელშეკრულებას, ქარხანას მიგაეკრძავენ. რა დამათმობინებს?! ორმოცი წელიწადი თავი შევკალი ამ ქარხანას. ახლა ხეუ წუთში დამეშობი? (ხრინწინად) მთელი ორმოცი წელი დამეშობი?! საცოცხლო დამეშობი?! არც კი შეგონა, თვითმფრინავებისათვის თუ ამოიყენებდნენ იმ ცილინდრებს. გეფრთხი! მეგონა გაფრინამდე აღმოაჩენდნენ ბპარს.

კრისი. მამ რატომ გაატანე ასეთი ნაწილები?

კელერი. ვითყავი, მანამ ამას აღმოაჩენენ, მოვასწრებ და ბეგრ ახალს, კარგს დავამზადებ-მეთქი. დარწმუნდებიან, რომ

ისევ საქირო კაცი ვყოფილვარ და იქნებ მამატიონ-მეთქი, გაქვამდე დრო გადიოდა და ხმას არავინ იღებდა. მერე გადაწყვიტეს...

კრისი. რატომ არ თქვი?

კელერი. გვიადო იყო. ოცდამეათი მფრინავი დაიღუპა.

გავიჭერი უწყევა გაყოფილენ ქალთან დავაკვირავ. მერე მომადგენ ქარხანას და ხელბორკილები გამოიყარეს. რაღა უნდა მენა: (ტრილით უმალოდენა კრისი) კრის... შენთვის ჩავიღოდი ეს, კრის, შენს მომავალზე ვფიქრობ. ამაზე ხელსაყრელ შემთხვევას როდესაც ვიშვიდი, სამოცდაერთი წლის კაცს პირველად მამონ გამოიბა ბედმა და ისიც ხელდენ ვამეშვა? მერაღე როდესა მომეცემოდა სამოცდაერთი წლის კაცს ასეთი შემთხვევა... ახლა გეხმნის?

კრისი. შენ იცოდი, რომ ცილინდრები ფრენას ვერ გაუძლე-ბდა!

კელერი. დანამდვილებით არ ვიცოდი...

კრისი. ავი უნდა გამფრთხობილებოიო...

კელერი. მო, მაგრამ...

კრისი. იცოდი, რომ ვერ გაუძლებდა!

კელერი. ტყუილია არ ვიცოდი!

კრისი. იცოდი, რომ ვერ გაუძლებდა.

კელერი. შენიწოდა, ვაი თუ...

კრისი. გეწინოდა, ვაი თუ. ვერ გაუძლოს! ღმერთო დღე-ბულო ამის შემდეგ კაცი გქვია? იცოდი, რომ იმ ნაწილებზე ჩვენი მფრინავების სიციცხლე იყო დაზარებულთ.

კელერი. ა. შენიწოდა შენი ქარხნისათვის.

კრისი. (გავიწვდება) ჩემთვის ვინა ხარ შენ? სადა ცხოვრობ? ჩემთვის მე სიკვდილს უსწროებდი თვალს, შენ კი ჩემს ქარხნაკეტებს სოცად... ჩემი გულისთვის? ვამყოფიდი, მამარწმი გამარჯვებაში გვემარტება-მეთქი, შენ კი... ჩემთვის! ჩანდასა შენი თავი და შენი დაწვეული ქარხანა! ქარხნის მტე აღარფერი გახსოვ? მთელ დაწვევას გირჩენია? რისი სული გაქვს, დღობობისა? რა თქვი, გამიზრე ჩემთვის? ადამიანი არა ხარ? საშობლო არა გაქვს? ვინ განდახარა, გაბავებინა? მცხეცე უარესი ყულობანი! მხეცილი თავის შეღებებს არ ქმენი ვინა ხარ. მეთქი, ვინ? რა გიყო ახლა? ენა ამოგაძარი მა შენაღე პირიანე? რა გიყო? (ტრისს და თვითული სიტყვის წარმოთქმისას მუშუტებს სეცემ მხრებზე) რა გიყო? რა? რა? (მერე პირზე ხელს აფარებს და ბორბი-კით გაღის) ღმერთო, რა ქვია, ღმერთო, რა შეგულებდა! ფარდა

მისხმა მოქვიდება

ღამის 2 საათია. დედა სარწველა საქვე ხის. სივრცეს ვამყურებს და რაღაცს ფიქრობს. მსუბუქი დაქვიშულობით ქანახია. მეორე სართულზე სწოლი ოთახიდან სინათლე გამოერთის. ახალა სასტოლი ჩანებულელია. მოვარე მოცისფერი სიხვეტს ზვანის. მარტოლი ჭიმი გამოწნდება, პოქიკი აკვიო, შლაპა ხტრავს. დედის შენიწნავს და მასთან მიღის.

ქ მ ი. ხომ არაფერი გაგიავით?

დედა. არაფერი.

ქ მ ი. (რბილად) არ შეიძლება თქვენიღის დამისთევა, რატომ არ დაწვივდი?

დედა. კრისს ველოდები, ჩემთვის ნუ შეწუხდებით, ჭმ. მე კარგად ვარ.

ქ მ ი. მალე ორი საათი გახდება.

დედა. რა ქვია, არ მემჩინება.

(მეორე პაუზა)

ავადმყოფთან გამოგიახტეს?

ქ მ ი. (მოქვიწყლად) ვიკაცს თავი ასტკივდა და ეცონა, ყველდობი.

(მეორე პაუზა)

ჩემი პაციენტების უმრავლესობა ვიგები არიან. კაცმა არ იცის, რამდენი გიფი დაღის ჩვენს ირგვლივ თავისუფლად. ნამდვილი გიფი. ფული, ფული, ფული, ფული, ფული. ასე გადაბმით თუ ვიშვირებოდა სიტყვა — აზრი ეკარგება.

(დღესს ვაგიწვდება)

ნება, იმ დღეს შეგეწმრებოდე, როცა ნამდვილად დამკარგავს ეს სიტყვა აზრსა და მნიშვნელობას.

დ ე დ ა. (თავს გაქნევს)

ეს არასოდეს არ მოხდება, ჭამ. თქვენ ბავშვი ხართ.

ჭ მ ი. (მას შეუტყუებს) კვიტ, (პაუზა) რა მოხდა?

დ ე დ ა. აუი ვიხიარო. კრიტი ჭოს წაჩხუბა, მერე ჩაქდა მან-
ქანშია და წავიდა.

ჭ მ ი. რატომ წაჩხუბა?

დ ე დ ა. ისე, უბრალოდ, ჭო... ბავშვითი ტიროდა.

ჭ მ ი. ენის გამო ხომ არ წაჩხუბუნებ?

დ ე დ ა. (ცირე ყოყმანით) არა, ენის გამო არა. წარმოვიდგე-
ნითა? (მალა მითითების, განათებული ოთახზე), რაც კისი წავი-
და, ენი ოთხდენდ არ გამოხლდა. მთელი ღამე მარტოყა.

ჭ მ ი. (ჭერ იქით გაიხედავს, მერე დედას შეხედავს)—ჭო რა-
დას იზახს? ეტყვის?

დ ე დ ა. (ქანობას შესწევებს)

რა უნდა უთხრა?

ჭ მ ი. ნუ გეშინიათ. კვიტ. მე ვციკ. თავიდანვე ვიცოდი.

დ ე დ ა. ვინ ვიხიარა?

ჭ მ ი. თვითონვე მიხვდი. რამდენი ხანია.

(პაუზა)

დ ე დ ა. მეგონა, რომ კრისი... მიმხვდარი იყო. არ მოველოდი,
ახე დედად თუ ეცემოდა.

ჭ მ ი. (წამოადგება)

კარგად ვერ იცნობთ თქვენს შვალს, ის რომ სცოდნოდა, რა
გააღლებინებდა. განსაკუთრებული ნიჟია სპირო... სიცრუისათვის.
თქვენ გაქვთ ამის ნიჟია... შეცა მაქვს. კრისს არ შეუღლია.

დ ე დ ა. როგორ გგონიათ, არ დაბრუნდება?

ჭ მ ი. არა, დაბრუნდება. ჩვენ ყველანი ვბრუნდებოდით, კვიტ.
ეს პატარა ოჯახური აგზენა მაღლ კრება, ხელდება. დრეკი ერთ-
გვარად მართლს ამბობს. ყველას თავისი ვარსკვლავი აქვს...
პატონინების ვარსკვლავი. თქვენც დედ და მოსწრება ხელის ცუცუ-
ბითი უჩებო ამ ვარსკვლავს... მაგრამ, როცა ჩაქრება, მირჩა, მტვად
აღარ აინებდა. არა, კრისი შორს არ წავიდა. მარტო ყოფნა მო-
უნდა, უნდა შეხედოს, როგორ ქრება მისი ვარსკვლავი.

დ ე დ ა. ოლინ რ დაბრუნდება?

ჭ მ ი. ნეტა არ დაბრუნდებოდეს კვიტ, ამ რამდენიმე წლის
წინაა როგორცაღ მოქმედი აღადგინ და ახალ ორღანში გავეგ-
ზავრე. მთელი ორი თვე მარტო ბანაიტი ვცეცივებოდი იქ და ახალ
ავაშფორობას ვცეცივებდი. მშენიერი იყო ის დღეები. მერე სიუ
ჩამოხდა... იგი ტროდა. დაბრუნდებით კრიად შინ. და ვეცხოვრობ
მას შემდეგ ძველებურად სინგელში, ჩემი თავი ვეღარ მცდინა.
შოჭერი ვეღარც კი მომიხიარება. რას ვნატობოდა, რა კაცად
გახდომას. რას იზამ... წესიერი ქმარი ვარ... კრისიც წესიერი შვი-
ლია... დაბრუნდება.

(ეკლერი აივანზე გამოვა, ხალაი და ფანტეზი აცეცა, ხეივან-
ში გაივლის)

ჭ მ ი. (მას მოუახლოვდება). რატომღაც მეგონა, რომ ბაღშია.
წავალ, მოვანახავ. თქვენ კი კვიტი დაწვინით, ჭო. არ შეიძლება
მისი აქ ყოფნა.

(ჩიმი გზას გაჰყვება)

კ ე ლ ტ რ ი. (ეკიტს მოუახლოვდება)

ვერადფერი სასიამოვნოა, ჩვენს საქმეში რომ ერტვე.

დ ე დ ა. უაუე გვიანდა, ჭო. ყველაფერი იცის.

კ ე ლ ტ რ ი. (შეუფითებით) სიდან იცის?

დ ე დ ა. დიდი ხანია თვითონვე მიმხვდარა.

კ ე ლ ტ რ ი. ვერ არის კარგი საქმე.

დ ე დ ა. აი, რას იზამ, ჭმოს ფოთხილად იყო. ხომ იცი, ჭერ
კიდევ არ გათავებულა ყველაფერი.

კ ე ლ ტ რ ი. (ზემოთ მიუთითებს, განათებული ოთახზე)

რას აკეთებს? რატომ არ გამოდის?

დ ე დ ა. არ ვციკ, რას აკეთებს. დაქვეი, ნუ იცოფები, სიცოცხ-
ლეს ხომ აპირებს ჭმოს მომავალზე ვიფიქროს.

კ ე ლ ტ რ ი. ვაივარ რამე?

დ ე დ ა. ის კი დინახა, როგორ გაიქცა კრისი. მიხვდებოდა, რა
ძნელი მისახვედრია!

კ ე ლ ტ რ ი. ხომ არ მოველაპარაკე?

დ ე დ ა. მე ნუ შეითხოვ, ჭო.

კ ე ლ ტ რ ი. (ღებრაზლება) აბა, ვის ვკითხო?! არა მეგონა, რამე
ისეთი გააკეთოს!

(ღელა სდუმს)

შენ გვიკითხები! შენც უცხო გამიხიდი?

მეგონა, ოჯახი მქონდა, რა ჭანდაბა მოუვიდა ჩემს ოჯახს?
დ ე დ ა. შენ კი ვაქვს ოჯახი, მაგრამ მე რა ვქნა, მე რამ
აღარა მაქვს არაფრის თავი.

კ ე ლ ტ რ ი. აღარაფრის თავი აღარა გაქვს! უხედურება რომ
მოდის, მაშინ აღარა გაქვს არაფრის თავი?

დ ე დ ა. ისევე უხედურები დაიწვი, ქო! მე რომ დაიმიწვე ხლ-
მე ვიპოვოს, ავიღებ შენს საქმეს!

კ ე ლ ტ რ ი. აბა, რა ვქნა, მოხიარო. მასწავლეთ, რა გააკეთო?
ხმა გამეცო!

დ ე დ ა. თუ დაბრუნდა...

კ ე ლ ტ რ ი. თუ დაბრუნდა! რატომ „თუ“? ის კი დაბრუნდება,
მაგრამ მე რა ვქნა მაშინ?

დ ე დ ა. მოუტევი გვერდით და... აუხსენი, — უთხარი, ჩემი
საშინელი დანაშაული შევიგინე-თქო.

(თვალს არიდებს)

თუკი დაიჭერებს, რომ ნანობ...

კ ე ლ ტ რ ი. მერე? ეს რას მიშველის?

დ ე დ ა. (ტროვეკრი შინით) უთხარი, გამოვიცხიდი-თქო...

კ ე ლ ტ რ ი. (წუნარად) რით უნდა გამოვიცხიდი?

დ ე დ ა. (წამოადგება ნერეულად)... ციხეში ჩაქვდები-თქო.
(პაუზა)

კ ე ლ ტ რ ი. (თავზარდაცემულია)

ციხეში?

დ ე დ ა. (საჩქაროდ) ციხეში წასვლა არ მოგიწევს. თვითონვე არ
გავერებებს.

მაგრამ ანს რომ ეტყვი... თუ შეგატყო. მართლა აპირებ ციხეში
წასვლას, იქნებ გაატაკოს.

კ ე ლ ტ რ ი. მაშატოს? რა უნდა მაპაიოს?

დ ე დ ა. (გამორღება) ჩემი ხომ გესმის, ჭო?

კ ე ლ ტ რ ი. არა, არ მესმის. შენ ფულსა მოხვობ. მე ვაკეთებ-
დადი ფულს. ანუ არ არის? რა მაქვს საპატიებელი? ეს ფული ხომ
შენ გინდობა!

დ ე დ ა. ასეთი ფული არ მიიხვოვია მე.

კ ე ლ ტ რ ი. არც მე მინდობა ასეთი ფული. მაგრამ სურვილს
რა ქცუა აქვს. მე თვითონ გაგაუფუტო. გახდა თუ არა ათი წლისა.
უნდა გამოვბოდი ვართ, როგორც მე მიყვებ, თვითონვე უნდა
ეცინა ლექსა-პური, მაშინ მიხვდებოდა. როგორ შოლოდნი
ფულს ატრიატო. ახლა მე უნდა მაპაიოს! მე შეიძლება დოლარი
მეუფოდა დღეში, მაგრამ ოჯახი მაწევს...

დ ე დ ა. ჭო, ვციკ, რომ ოჯახისათვის გააკეთე ეს, მაგრამ ხომ
სულღობია?

კ ე ლ ტ რ ი. რად უნდა იყოს სულღობია?

დ ე დ ა. კრისს ოჯახზე უფრო მნიშვნელოვნად სხვა რამ მიამ-
ნია.

კ ე ლ ტ რ ი. ამაზე მნიშვნელოვანი არაფერი არ არის და არც
შეიძლება იყოს.

დ ე დ ა. ის ასე არ ფიქრობს.

კ ე ლ ტ რ ი. ჩემი შვილია და ამიტომ ყველაფერი უნდა მივე-
ტყო. ჩემი შვილია — მამა ვარ მისი.

დ ე დ ა. გეუბნები, რომ...

კ ე ლ ტ რ ი. ამაზე მნიშვნელოვანი არაფერი არ არის ქვეყნად!
უნდა შევიგნებოთ კი გაიგებ? მე მისი მამა ვარ. იგი შვილია ჩემი!
ამაზე მნიშვნელოვანი თუ იქნება რამე, მაშინ ტყვიას მივირტყამ
შუბლით.

დ ე დ ა. ვარშდლი!

კ ე ლ ტ რ ი. თვითონვე იცი, რაც უნდა უთხრა.

(პაუზა. ეკლერი მას გამოირდება და დადგება) მაგრამ ხელს
არ მკრავს.

არ იზამს ამას, გესმის?

დ ე დ ა. როგორ უყვარდი, ჭო, და ახლა ბული გაუბზარე.

კ ე ლ ტ რ ი. არა მკრავს ხელს, არა...

დ ე დ ა. ეტყობა, კარგად არ ვიცნობდით კრისს. ოში უშინარი
მებრძოლი იყო თურმე. აქ კი თავიანთ ეშინია. არა, არ ვიცნობ
თურმე. არ ვციკ, რას გააკეთებს.

კ ე ლ ტ რ ი. ღმერთმა დასწყვილი! ღარი რომ ცოცხალი იყოს,
განა ასე მოქცეოდა. ღმერთ იცოდა, როგორაა ცხოვრება მოქმე-

ბოლო, დამწერი იყო. მისთვის სამყაროს საზღვარი ჩვენს ღმრთესთან უდავებოდა... ეს სულაც არ გავს ღარის... სულ არ იცის ფულის უარის, იმიტომ, რომ ადვილად შოულობის, ძალიან ადვილად ღარი... ჩემი ამდელი შეიღო, სავაერლო შეიღო ჩვენ იგი დავარგეთ. ღარი ღარი (სამეზე დავარგდება).

დ ე დ ა. დამწერიდო, ჯო... ნუ გეშინია...
 კ ე ლ რ ი. (განწირულად)
 მე ხომ შენთვის გვავეფეთ ეს, კეტი. შენთვის და მისთვის. მხოლოდ თქვენ ორისთვის ვცოცხლობდი... თქვენთვის ვსულდგმულობდი.

დ ე დ ა. ვიცო, მესმის...
 (სახლშიდან გახილვის ენი. ცოლქმარი სდუმს იმის მოლოდინში, რომ ენი იტყვის რამეს)
 ე ნ ი. რატომ არ დაწვლილხარ? მე შეგატყობინებთ, როცა კრისი დაბრუნდება.

კ ე ლ რ ი. ივანეშვი (დედას მიმართავს) რატომ არაფერი ავამე?
 დ ე დ ა. ახლავ...
 ე ნ ი. ნუ შეწუხდებით, კეტი. არ მინდა საქმელი. (პაუზა) რაღაც უნდა გთხროს.

(წავა სახლისკენ, მაგრამ შეჩერდება)
 დ ე დ ა. შენ კარგი გოგო ხარ, ენი. (ეკლერს მიმართავს).
 აი, ხომ ხედავ, როგორ...
 ე ნ ი. არა, ჯოს წინააღმდეგ მე არ გამოვალ. მაგრამ თქვენც უნდა დამეხმარო. (დედას მიმართავს) თქვენ ისე შთაგონეთ კრისის, თითქმის და დანაშაულს ჩადიდებს, რაი მე მირთავს, არ ვიცო, ეს გინდოდათ თუ არა, მაგრამ თქვენ შებღვნი ჩვენი სიყვარული. ახლა, ამას გთხოვთ, უთხარით კრისს, რომ ღარი მკვდალა, და რომ ეს თქვენც იყო. მართლაც არ წავალ აქედან. უთხარედი ვერ გავძენ. მართლაც იგი, გეუბარებთ. მაშინ ჩვენ ემიდან წავალთ და ყველაფერი გათავდება.

კ ე ლ რ ი. უთხარო... სწორედ ასე უთხარო.
 ე ნ ი. უნდა დაეჭროთ.
 დ ე დ ა. ღარი რომ მკვდარი იყოს, ჩემო კარგო, კრისს რაღა ჩემს სიტყვებში დასჯარდებდა... მაგრამ იცოდ, ჩაგვიტყვა თუ არა კრისი ლოგინო... მაშინვე გული გაუხმება. შენც კარგად იცი, თითქმის იცის, რომ ღარი ცოცხალია. უნდა ეტლდის მძას, ვიდრე მისთვის მას დაუდებდა აღსასრულის ფაში. ტუთილია, ჩემო კარგო! შენ დილთ აქედან გეგმავჯერბები მართლაც წახვალ. მართლაც ცხოვრება მოგვლავს.

(დედა სახლისკენ გასწევს)
 ე ნ ი. ღარი ცოცხალი აღარ არის, კეტი.
 დ ე დ ა. ნუ მეუბნები მაგას.
 ე ნ ი. მოკვდა იგი. მე ხომ ვიცი ჩინეთის საზღვართან, ჩამოვარდა 25 ნოემბერს. კარგ თვითმფრინავში იქდა, უღებფეტო მთითმფრინავში, მაგრამ მაინც დაღვდა. მე ეს ვიცი.
 (დედა შეჩერდება)

დ ე დ ა. მაშ, რამ მოკლა?... რამ მოკლა-მეთქი? ტუთი შენ... თუ მართლა იგი რამე, მაშინ თქვი, რამ მოკლა?
 ე ნ ი. მე იგი მოვარდა, თქვენც კარგად იცით, რომ მოვარდა. როგორც შევხვდები სხვა ვინმეს, დარწმუნებულნი რომ არ ვიყო მის დაღუპვაში? ახლაც არა გჯერათ?

დ ე დ ა. (მოუახლოვდება) რა უნდა დაეჭრო? რას ამბობ? (ხელებში სწვდება)
 ე ნ ი. გამოშეთ, ნუ მატივით...
 დ ე დ ა. თქვი, რას ამბობ! (ენს შეუტურებს, მერე ცოხთან მიდის)
 ე ნ ი. ჯო, სახლში შედი, გთხოვთ.
 კ ე ლ რ ი. რატომ?
 ე ნ ი. გთხოვთ, შედი სახლში.
 კ ე ლ რ ი. კრისი რომ დაბრუნდება, შემატყობინებთ (სახლში შევა).

დ ე დ ა. (შენიშნავს, რომ ენიმ ჩიბიდან წერილი ამოიღო) — რა არის ეს?
 ე ნ ი. დაჭკობ...
 (დედა სკამთან მივა, მაგრამ არ დაჭდება)
 აქეთ რომ მოვდივარ, აზრადც არ მქონია, რომ ჯო... არც მის წინააღმდეგ ფაქტობრივ რაშეს, არც თვენს წინააღმდეგ. მე აქ დასაქორწინებლად ჩამოვედი. იმედი მქონდა...

ეს წერილი იმიტომ კი არ ჩამოვიტანე, რომ მწუხარება მოგეყვანა. ნიოთ. არც მინდოდა მომეტა თქვენთვის.

მხოლოდ უსიკრესი შემთხვევა უნდა მერეჩენინა... ისე თუ ვერ დარწმუნდებოდი ღარის სიკვდილში.
 დ ე დ ა. რა არის ეს? (წერისს გამოვლავს)
 ე ნ ი. ღარიმ მომწერა სწორედ იმის ნიშ...
 (დედა წერისს ვაშლის და კიბულბობს)
 აი მინდა მწუხარება მომეხმარა, კეტი.
 თქვენც თვითონ მაიფუთეთ, ეს გასიკვდილო... გასიკვდილო...
 (დედა კიბულბობს წერისს)

სამწიფ სახლბობას განვიციდი, ეს წლები კეტი... აღარ შემიძლია ამდენი მარტობა.
 (დედა კიბულბობს, ვრუ ეყენსა აღმობდება გულიდან)
 თვითონვე მაიფუთეთ. არ დაიჭერთ! რამდენჯერ გთხარით! რატომ არ დამიჭერთ?
 დ ე დ ა. ო, ღმერთო ჩემო...
 ე ნ ი. (შეშითა და სიბრაულებით) — დამწვიდიო, კეტი, დამწვიდიდიო...

დ ე დ ა. ღმერთო, ღმერთო...
 ე ნ ი. მაპატიო, კეტი... მაპატიო...
 (არაქვეამოვლელი კრისი საავტომობილო გზიდან შემოდის)
 კ რ ის ი. რა მოხდა?

ე ნ ი. სად იყავ?... სულ გაღუპულხარ.
 (დედა არ იძებნის)
 კ რ ის ი. მე უკვე წახალი მეგონა.
 ე ნ ი. სად უნდა წახლულიყო? არსადაც არ წავალ.
 კ რ ის ი. (დედას მიმართავს) მამა სადაა?
 ე ნ ი. სახლშია, წევს.
 (დედა დაქუშუბის წერისს)

კ რ ის ი. დაჭკობ... ეკვლავის გეტყვით...
 დ ე დ ა. საიდან მოხვედი, მანქანის ხმა არ გავგონიან...
 კ რ ის ი. ვარავნო დაჭკობ.
 დ ე დ ა. ჭიმი წამოვიდა შენს საქმენალად.
 კ რ ის ი. დედა... მე მივიღიარე, როგორმე მოვეწუხობ კლივიდენდში. სამუდამოდ მივიღიარე, გესმის (ენს) ვიცი, რასაც ფიქროს შენ ახლა, ენი... მითხარი ხარი ნამდვილად ღარის ვარ. აქ გამაღარებს, აქ, აქ სახლში, ეკვი ეს მქონდა მაშინმე. მაგრამ ხმას არ ვიღებდი. ფრცხლბან დაბრუნებთანავე რომ შემეტყო ეს, რაც ახლა გავიგეი — მაშინვე დიდა ხანია ციხეში იქნებოდა. მე თითონ უნდა ვევიცანი ციხეში... ახლა... ახლა ტირილის მები აღარაფერი შემძლია.

დ ე დ ა. რას ამბობ, რას ამბობ?
 კ რ ის ი. ციხეში ჩავავდებდი... კარგად მომისმინებთ ირებე...
 ციხეში ჩავავდებდი — აღამაინაო რომ შემარჩენოდა. მაგრამ, ახლა მეც ისეთივე გავხდი, როგორც ყველა. „მოხერხებულ“ გავხდი. თქვენ მაქციეთ მოხერხებულად.

დ ე დ ა. კაცი მოხერხებული უნდა იყოს.
 კ რ ის ი. კატებიც მოხერხებული არიან. მხოლოდ ოშიმ დაღუბულთ აულად მოხერხება. მე მოხერხებული გავხდი. ჩემივე თავს ვაფუტობ.

მივიღიარე, ახლავ მევემგვარებო...
 ე ნ ი. მეც მოვავებო...
 კ რ ის ი. არა, ენი, ეს შეუძლებელია.
 ე ნ ი. ნუ გეშინია, არავფის არ მოვთხოვ ჯოს წინააღმდეგ. ვფიცავ, არასოდეს არ მოვთხოვ.

კ რ ის ი. მოთხოვთ. გულში მუდამ ხინჯად გექნება ეს.
 ე ნ ი. მაშინ შეტარულ შენი ვალდებულება.
 კ რ ის ი. რა გავაკეთო? რა უნდა გავაკეთო? მთელი დამე იმას ვფიცავდი, რითი შეიძლება-მეთქი საშავიერს მიწვავა...
 ე ნ ი. შემიძლება?

კ რ ის ი. რითი? ვუთხარე, ციხეში ჩავსამეინე! გვერები ხომ არ გაცოცხლებიან ამით? მაშ, როგორღა უნდა გავსწორდებ? ფრცხლბე ძალდური საქციელისათვის ძალდურად ვახსრბობდი ყველას. მაგრამ აქ ნამდვილი პატიოსნება იყო. იქ ჩვენ ვიცავდით ჩვენს პატიოსნებას. აქ კი ცოფიანი ძალდურის ქვეყანაა! აქ აღამაინაო ხეც სძულთ. კაცებიც არიან აქ. ასეთია ჩვენი კანონი. ჩვენი ერთადერთი კანონი. სხვა მოწყობილი ჩვენი ცხოვრება. მაშინმე

ვიყარო ჭავრი? მხოლოდ მამანქმზე? რა აზრი ექნება ამას? აქ სამხეტიადა, საწილეო სახეტია!

ენი. (ღელავ მიმართავს) რას ვაჩუქებულხარო? თქვენ ხომ იცით, როგორ უნდა მოიქცეს? უფხარი!

დედა. წავიდეს აქედან.
ენი. მე არ ვაფუჭებ... ჭერი უფხარი...

დედა. ენი
ენი. მამ, მე ვეტყვი!

(სახლიდან გამოვა ეკლერი. კრისი მას შენიშნავს. მოეცლება).
ეკლერი. რა მოვიდა? უნდა მოველაპარაკო.

კრისი. არა მშობის შეინან ლაპარაკი...
ეკლერი. (ხელს ჩასკიდებს)
უნდა მოველაპარაკო-მეთქი!

კრისი. (გაბრაზებით გამოვლევს ხელს) არ გაბედი! უარესი იქნება შენთვის. სათქმელი აღარაფერი დაგჩრენია, მოკლდე მითხარი.

ეკლერი. რა მოხდა მაინც, არ მტყუე? იღონდ ფილოსოფიას ნუ დაწიწყებ, რა მოვიდა? ძალიან ბევრი ფული გექვს? ეს ვაწყუბებს?

კრისი. (სარკასტულად) პო, ეს მაწუხებს.

ეკლერი. მერე, მაგაზე ადვილი რაა? როცა რამე გაწუხებს, ან უნდა შეგჩინო, ან თავიდან მიიშორო. თუ ვერ შეეჩინე ფულს— გადაურე, აიღე, დაარბე, ან სანაგვე უეთში ჩაყარე. მორჩა, მაშინ ხომ მოისვენებს. ჩაყარე სანაგვე უეთში და მოისვენებს.

შენ ვინაა, გებუნებო? თუ უჭუქიანია ეს ფული, აიღე და დაწე. შენი ფულია ეს, ჩემი არ გეგროს. მე მკვდარი ვარ, მკვდარი. არაფერი გამჩინა. ხმა გაუმეცი, მოიხარი, რა გინდა?

კრისი. ეგ სულაც არაფერს ნიშნავს, მე რა მინდა? შენ რა გინდა?

ეკლერი. მე რა მინდა? ციხე ხომ? ანს ფიქრობ, არა? ჩემი ადგილი ციხეშია, არა? თქვი, ხმა ამოიღე!

(მცირე პაუზა)
რა მოხდა, რატომ არაფერს მუხუნებო? (გაბრაზებით) აქამდე უველაფერს მუხუნებოდა, ახლაც მიიხარო!

(მცირე პაუზა)
მამ, მე ვეტყვი, რატომ ვერ ამბობ ვერაფერს. შენ იცი, რომ მე არ ვარ ციხის ღირსი, იცი ენი?

(კრისი ავხრებულა, განწირულად ლაპარაკობს).

თუ ჩემი ფულია უჭუქიანი, მაშინ მიღებს ამერიკაში ერთ ცენტსაც ვერ ნახავ წმინდას. ვინ მუშაობდა უანგაროდ ფრანკოსთვის? მიიღეს ამერიკაში ერთ ადამიანსაც რომ ემუშაოს უანგაროდ, მეც ვიმუშავებდი. გაგზავნა ვინმე ფრონტზე თუნდაც ერთი ზარბაზანი, ერთი სპარაგო მანქანა, ისე, რომ წინასწარ ზღაპრული მოგება არ მიიღოს? ესაა წმინდა ფული? ამერიკაში წმინდა ფული არ არსებობს, იმი და მშვილობა— დოლარები და ცენტები, ვერცხლი და სპილენძი. რადა აქ წმინდა, ამ დაწვევლილ ქვეყანაში. ნახებო არა ხალხი უნდა ჩაყარო ციხეში, მარტო მე კი არა. აი, რატომ ვერაფერს ამბობ შენ!

კრისი. მართალი ხარ! იმიტომ არ ვამბობ არაფერს.
ეკლერი. მამ... რაღას მადანაწუხებ?

კრისი. ვიცი, რომ სხვაზე უარესი არც შენ ხარ, მაგრამ უკეთესი მგონია... ანა მცოდნია, რა კაცის ბრანდებდობი. მიყარდი. (ტყულებ ძალის იკავებს)... ახლა კი შენი დანახავი მიჩირს... საკუთარი თავიც მომძულეობა...

(კრისი მტრობაღლება, აივინსავე მიდის. ენი სწრაფად მივა დედასთან; გამოვლევს ხელიდან წერლის და კრისი გამოვლევდა. დედა მიყარდება, უნდა წაართვას).

დედა. მომეცი!
ენი. უნდა წაიკითხოს!

(დაუსტლებდა დედას და კრისს ხელში ჩასწრის წერის) ღირსი წერილი. დაღუპვის დღეს ბევრი წერილი...

კრისი. ღირსი წერილი?
დედა. აქ მომიცი! (ხელში სწვდება კრისს, წერის წაართმევს მონიღებდა. კრისი დიდის ხელს მოიშორებს. კითხულობს).

წაი... ჯო... წაი...
(მიყარდება ეკლერი, წაუბიძგებს, თან კრისს შეკუყრებს)

ქრანში გადი, ჯო. (ეკლერი არ ემორჩილება)

ნუ, კრის... (მუდარით) მაგას ნუ ეტყვი...
კრისი. (შევიღებ, ცბილეში გამოვიტრის)

სამანგებარი წელიწადი... მხოლოდ ღალატაიკი მესმის... ფუფი უბედობა. ახლა თვითონვე მტყუე, როგორ უნდა მოიქცი... ნახე, როგორ დაღუპულა ღარი... და თვითონვე თქვი, რისი ღირსი ხარ.

ეკლერი. (უკან იხევს)
წმინდნი ვინ ყოფილა ამ ქვეყნად, კრის?

კრისი. უველაფერი ვიცი ამ დაწვევლილი ქვეყნისა. ყოველგვარი მამაძაბობა. ახლა მისმინე და თქვი, როგორი უნდა იყოს ადამიანი. (ციხეხულობს)

„ჩემო ძვირფასო ენი...“ გვისმის? ეს მან დასწერა დაღუპვის წინ. უფრო მიადეს! და ნუ იტყობ. „ჩემო ძვირფასო ენი“ ვერ გადმოვცემ უველაფერს, რას ახლა მე ვაჩუქებდი. მაგრამ მაინც უნდა მოგწერო. გუზინ თვითმფრინავით მივიღე ვაჭრები შტაბებთან. წავიკითხე ცნობა მამანქმზე და შენს მამაზე... ცხებიჩი ჩაუტახებო... ვიღას უნდა ვაფუჭებო ახლა თვითონ... რაღა აზრი აქვს ჩემს სიცოცხლეზე? წუხებდ მთელი ოცი წუთი დეტერაღებდი ზემოდ ჩვენს აერადრობს და ძლივს ვაიძულე თავი, დავშვებულყოყი. ეს რა ჩაინდა მამამ? დღე არ გაივლის, სამი-ოთხი მფრინავი არ დაიღუპოს ჩვენს ნაწილზე, ეს კი ზის მანდა და ფულს აკეთებ... აღარ ვიცი, როგორ ვაფუჭებო ხალხს თვითონ... იმადნემე წუთში უნდა ვავრცინდე, საბჭოელი დაუღებდა მაქვს... და ალბათ ცუნებობდე, უზოუკვლოდ დაიკარგო. ამით მიხვდი, რომ აღარ უნდა დამე-ულოდო. ი, ენი, მამანქმ რომ აქ იყო ახლა, ჩემი ხელით მოკლავდი!“

(ეკლერი გამოვლევს წერის და უხბლო კითხულობს. პაუზა)

კრისი. ახლა იმით იმართლე თავი, რომ ამერიკა შენისთანებით არის სავსე. ხომ გაიცი, რასა სწერს ღარი?

ეკლერი. (ითქმის ზურბული, სივრცის მიმტრებობა)
მგონი ვაფიცი. მანქანა მომზადლე, მე ჰქაჯას ჩაივცამ. (მიბრუნდება. ლამისა დაფარდება. დედა მიყარდება, რომ შევაკავოს).

დედა. სად მიიღობ, ჯო?... დაწე, დაიძინე...
ეკლერი. წახლავ მიჩრევნა...

დედა. სულელო, ღარიც რომ შენი შვილი იყო. იგი არასოდეს არ გაიმძულბდა...

ეკლერი. (წერის აჩვენებს) ისიც მოიძულბდა... პო, ჩემი შვილი იყო. მაგრამ მას სხვებიც ჩემს შვილებად მიანდა. ასეც არის, ახლა არის... ისინი ყველანი ჩემი შვილები იყვნენ — ჩემი ბიჭები... ასევე მოკლეს.

დედა. ენი... — არ გაბედი... არ წაიყვანო!
კრისი. ახლა წაიყვანო.

დედა. შენ თუ ეტყვი, დარჩება... წაიღი, უფხარი დარჩენს!
კრისი. ახლა ვეღარავინ შეაჩუქებს მაგას.

დედა. არ გაუშვა, გვისმის მოკლები ციხეში. ბარბე აიღე და აქვე მოკალი.

კრისი. (წერის გაუწვილს) — ღარის წერილი წაიკითხე?

დედა. იმი უკვე ამბობდა. არ გვისმის? იმი დამთავრებულაა, კრისი. ეკვამ არ უყოფდა ღარი, რომ წაუღი უველაფერ დაიკარგოს? იგი დაღუპდა. და თქვენ გინდათ. ამით უველაფერი გათავდეს. ერთხელ და სამუდამოდ შეგჩინე, რომ ეს ღიბე ქვეყნიერების სჯარაში არ არის. იმით, ვაღაშა მიიღეს სავარაო. ჩვენ, კი — უბრალო ხალხი, მთელი სამყაროსთვის ვაგებთ პასუხს. თუ ეს ასე არ მიგანგებო, რატომღა მოკალით თქვენი შვილი. მან ხომ სწორედ ასე უმსწრაო თავი.

(სახლიდან გასროლის ხმა ისმის. წამით ყველა გაშვებდა).

კრისი. (ენისეც ვაღაღაშა მისივს) — ჩინს დაუძახე (სახლში ეკვ).

დედა. (წყნარად, კენისით) ჯო... ჯო... ჯო...
(კრისი გამოდის სახლები)

კრისი. დედა... არ მიინდადო...
დედა. ჩუ...

კრისი. (მოუხევევ) არ მეგონა, რომ...
დედა. ჩუ ჩუ! ნუღარ ღალატობ, შვილო. შენ არაფერი დაგაშვებდა. დაიფუჭე, იციცხებ.

(კრისი რადვის თქმა დააბიძგებს) ჩუ!. (წყნარად ვათავისულებლბს თავს და სახლისეც მიდის). ჩუ!. (ქვიინით აუფევა კიბეს).

ფარდა